

Akateeminen asiantuntijuus palvelujen, kehittämisen ja hyvinvoinnin tueksi Satakunnassa

Porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden asiantuntijuus ja akateemiset taidot

Vilma Wiro, projektikoordinaattori

ASTE – Akateeminen asiantuntijuus Satakunnan
sosiaali- ja terveystalouden tueksi (ESR)

Tampereen yliopisto (yhteiskuntatieteet, Pori)

Porin yliopistokeskus

4.2.2020

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Sisällysluettelo

1. Johdanto	1
2. Akateemiset taidot työelämässä.....	4
3. Akateemisten asiantuntijoiden työllistyminen Satakuntaan.....	9
4. Julkaisun tavoite, tutkimuskysymys ja aineistot.....	14
5. Tulokset.....	17
5.1. Akateemiset taidot	17
5.2. Alakohtainen asiantuntijuus	19
5.3. Laaja-alaisuus, monitieteisyys tai -alaisuus	26
5.4. Elinikäinen oppiminen	29
5.5. Työelämäkytkökset.....	31
6. Yhteenveto.....	38
7. Lähteet.....	42

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

TIIVISTELMÄ

Tämä julkaisu tarkastelee Porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden asiantuntijuutta akateemisten taitojen ja yliopistokeskuksen alueellisen merkityksen näkökulmista. Raportti tuo esiin Porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden, henkilökunnan ja tutkinto-ohjelmia linjaavien dokumenttien käsityksiä ja vaatimuksia opiskelijoiden asiantuntijuudelle sekä esimerkkejä sen soveltamisesta käytännön tilanteissa. Porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden asiantuntijuus –raportti on osa Tampereen yliopiston (yhteiskuntatieteet, Pori) ASTe – Akateeminen asiantuntijuus Satakunnan sosiaali- ja terveystalvelujen tueksi (ESR) –hanketta¹.

Porin yliopistokeskus on kolmeen suomalaisyliopistoon kuuluvien yksilöiden muodostama kokonaisuus. Verkostomaisen organisaatorakenteen vuoksi kuva Porin yliopistokeskuksesta saattaa jäädä sirpaleiseksi esimerkiksi sidosryhmille - joskus myös uusille opiskelijoille ja henkilökunnalle. On tarpeen tuottaa paikallisille toimijoille suunnattua, tiivistä ja yleiskielistä sisältöä, jossa Porin yliopistokeskusta lähestytään ensisijaisesti osana alueen koulutus-, tutkimus- ja innovaatiotoimintaa. Tämän raportin tavoitteena on koota yhteen Porin yliopistokeskuksen opiskelijoita koskeva asiantuntijaprofiili, joka fasilitoi siirtymiä koulutuksen ja työelämän välillä Satakunnassa.

Raportti esittelee ensin lyhyesti yliopistokoulutettujen asiantuntijuutta yleisellä tasolla ja paikantaa yliopistokoulutettujen ja –koulutuksen roolia Satakunnassa. Sen jälkeen avataan hyödynnettyjen aineistojen perusteella rakentuneet viisi näkökulmaa, joiden kautta Porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden asiantuntijuus jäsentyy. Niitä ovat akateemiset taidot, alakohtainen asiantuntijuus, työelämäkytkökset, elinikäinen oppiminen ja monialaisuus tai –tieteisyys. Asiantuntijuutta sovelletaan esimerkiksi projektiopinnoissa, korkeakouluharjoittelussa ja opinnäytetöissä. Soveltavat opintojaksot ovat tilanteita, joissa yhteistyötä alueen julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa on luonteva rakentaa. Lopuksi tuloksista on koottu yhteenveto.

¹ <https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S21394>.

SAATTEEKSI

ASTe – Akateeminen asiantuntijuus satakunnan sosiaali- ja terveyspalvelujen tueksi –hanke on Tampereen yliopiston (yhteiskuntatieteet, Pori) kehittämishanke Porin yliopistokeskuksessa vuosina 2018–2020. ASTe-hankkeen tavoitteena on vahvistaa akateemisen asiantuntijuuden roolia Satakunnan sosiaali- ja terveyspalveluissa. Hanke tuo yhteen Porin yliopistokeskuksen opiskelijat ja maakunnan akateemisesti koulutetut työttömät työnhakijat sekä sote-alan yritykset ja kolmannen sektorin toimijat. Hanketta rahoittaa Euroopan sosiaalirahasto (ESR).

ASTe-hankkeessa pyritään saamaan aikaan konkreettisia muutoksia Satakunnan alueen korkeasti koulutettujen työelämään siirtymisessä. Hanke vahvistaa monitieteistä innovaatiotoimintaa ja tukee sote-sektorin kehittämistä muuttuvassa toimintaympäristössä. ASTe-hankkeessa parannetaan Porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden työelämävalmiuksia ja edistetään työelämäyhteistyötä opintojen aikana. Kehittämistyö on jaettu kahteen osaan, joista tämä raportti kiinnittyy kokonaisuuteen ”Opiskelijoiden asiantuntijaprofiilin luominen sekä työnantajien tietämyksen lisääminen opiskelija-asiantuntijuudesta Satakunnan alueella”.

ASTe-hankkeessa keskitytään paikallisen yliopistoyhteistyön vahvistamiseen sosiaali-, terveys- ja hyvinvointialojen sekä opiskelijoiden ja työttömien akateemisten työnhakijoiden välillä. Käsillä olevan raportin on tarkoitus palvella erityisesti tällaista yhteistyötä. Julkaisu sopii kuitenkin luettavaksi kaikille Porin yliopistokeskuksesta kiinnostuneille toimialasta riippumatta. Porin yliopistokeskuksen opiskelijoilla on paljon sellaisia kompetensseja, joita tarvitaan asiantuntijatehtävissä alalla kuin alalla. Kannustamme pohtimaan avoimesti, miten yhteiskunnan, kulttuurin, tekniikan ja kaupallisen alan voisivat yhdessä tai erikseen näkyä aiempaa vahvemmin sosiaali-, terveys- ja hyvinvointialojen verkostoissa.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

1. Johdanto

Yliopistojen ja työelämän välinen yhteistyö on tällä hetkellä runsaasti esillä sekä julkisessa keskustelussa että konkreettisissa toimissa, joilla yliopistoja kehitetään. Työelämäyhteyksien vahvistaminen onkin ollut 2010-luvulla yksi keskeinen korkeakoulujen kehittämiskohde (Virtanen & Tynjälä 2013). Tarpeen yhteyksien tiivistämiselle ja laajentamiselle on nähty pohjautuvan muun muassa suomalaisten koulutustason nousuun (Komulainen, Hirvonen, Kaskes, Kasanen & Siivonen 2019) ja yliopiston muutoksessa olevaan rooliin (Himanka 2019). Tutkintotodistus korkeakoulusta ei nykyisin yksin riitä työllistymiseen, vaan valmistuneilta edellytetään myös sopivaa työkokemusta ja mahdollisesti harrastuneisuutta. Yliopistoilta myös odotetaan vastaamista alueen ja alueellisten yhteisöjen asettamiin tarpeisiin (Anttiroko & Leponiemi 2011). Kysymys siitä, millaista asiantuntijuutta korkeasti koulutetuilta yhteiskunnan jäseniltä odotetaan, onkin yksi korkeakoulutpedagogiikan ydinasia (Tynjälä 2008).

Suomessa yliopiston lakisääteinen tehtävä on antaa tutkimukseen perustuvaa opetusta ja mahdollistaa vapaata tutkimusta, tiedettä ja taidetta. Yliopistoilla on kuitenkin velvollisuus myös alueelliseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. (Yliopistolaki 558/2009, 2 §). Alueellista tehtävää toteutetaan esimerkiksi yliopistokeskuksissa, joiden pyrkimyksenä on korkeakouluopetuksen ja –tutkimuksen laajentaminen myös yliopistokaupunkien ulkopuolelle. Yliopiston koulutustehtävän vaikuttavuus toteutuu konkreettisesti siten, että valmistuvat opiskelijat soveltavat ja hyödyntävät oppimaansa omissa työ- ja toimintaympäristöissään (Väisänen, Siekkinen & Aittola 2015). Satakunnassa alueellista tehtävää toteuttaa Porin yliopistokeskus, jossa toimivat Tampereen yliopisto, Turun yliopisto ja Aalto-yliopisto. Porin yliopistokeskuksella tehdään tieteellistä tutkimusta sekä kehittämis- ja innovaatiotoimintaa kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Siellä tarjotaan myös kandi-, maisteri- ja tohtorikoulutusta tekniikan, yhteiskunnan, kulttuurin ja kauppatieteiden aloilla, minkä lisäksi järjestetään täydennyskoulutuksia ja avoimen yliopiston opetusta. Vuoden 2017 tietojen mukaan opiskelijoita on noin 1700 ja maistereita ja diplomi-insinöörejä valmistuu vuosittain yhteensä hieman alle 200 (Yliopistokeskus lukuina 2017).

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Huolimatta siitä, että Satakunnassa on kolmen suuren yliopiston ja kahden ammattikorkeakoulun koulutustarjontaa, on satakuntalaisten koulutustaso muuta Suomea matalampi (Satamittari 2018, luettu 8.7.2019). Vuonna 2004 perustettu Porin yliopistokeskus voi tuoda alueelle kestävästä hyvinvointia tukevaa inhimillistä pääomaa. Ei kuitenkaan ole itsestään selvää, että Porin yliopistokeskuksesta valmistuvat maisterit tai diplomi-insinöörit työllistyvät Satakuntaan. Väestö keskittyy kasvukeskuksiin ja Satakunnan väestökehitys on jo pitkään ollut laskevaa. Moni UCPorissa eli Porin yliopistokeskuksella tutkintonsa suorittanut työllistyykin Uudellemaalle, Varsinais-Suomeen tai Pirkanmaalle ja kokee työllistymismahdollisuutensa Satakunnassa heikkoina (Wallenius 2018).

Yksi työllistymiseen vaikuttava tekijä on opintojen aikana rakentunut työelämäkokemus ja –verkot. Niitä mahdollistavat esimerkiksi kesätyöt, harjoittelut ja soveltavat kurssit, joten moni yliopisto-opiskelija työllistyykin jo ennen valmistumistaan (Aho, Hynninen, Karhunen & Vanttaja 2012). Porin yliopistokeskus tekee aktiivista yhteistyötä sidosryhmien, kuten yritysten ja kuntien, kanssa (Sidosryhmäkysely 2019). Tampereen yliopiston (yhteiskuntatieteet, Pori) Porin sosiaalitieteellinen oppimiskeskittymä (POSOK) –hankkeessa vuonna 2017 toteutetun selvityksen perusteella sosiaali-, terveys- ja hyvinvointialojen toimikentällä ei kuitenkaan vielä kattavasti tunneta Porin yliopistokeskusta ja sen eri koulutusohjelmien opiskelijoiden asiantuntijuutta (Elonen & Kaukila 2017). ASTe-hankkeen tilaisuudet, koulutukset ja tapaamiset vuosien 2018 ja 2019 kuluessa ovat vahvistaneet käsitystä. On tunnustettu tarve selkeyttää kuvaa siitä, millaista asiantuntijuutta Porin yliopistokeskuksen opiskelijoilla ja vastavalmistuneilla on, sekä tuoda esiin konkreettisia yhteistyön ja kumppanuuden mahdollisuuksia.

ASTe – Akateeminen asiantuntijuus Satakunnan sosiaali- ja terveyspalvelujen tueksi –hankkeen (ESR) tavoitteena on vahvistaa akateemisen asiantuntijuuden roolia Satakunnan sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämisessä muassa lisäämällä tietämystä opiskelija-asiantuntijuudesta Satakunnan alueella. Tämän julkaisun keskeinen ajatus on, että Porin yliopistokeskuksen opiskelijoilla ja sieltä valmistuneilla maistereilla ja diplomi-insinööreillä on annettavaa hyvinvoinnin ja sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämiselle, kuten myös sotehy- alan elinkeinoelämän ja

Kestävä kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

kolmannen sektorin palvelutuotannon vahvistamiselle. Se kuitenkin edellyttää myös ympäröivältä yhteiskunnalta asiantuntijuuden tunnustamista ja avoimuutta sen soveltamiseen käytännön tilanteissa.

Raportissa tarkastellaan Porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden asiantuntijuutta ja sen yhteyksiä työelämään. Tavoitteena on muodostaa Porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden asiantuntijaprofiili eli yleiskuva opiskelijoiden tieto- ja taitopohjasta, kiinnostuksenkohteista ja taustatekijöistä. Koska näkökulmana ovat opiskelijat ja vastavalmistuneet, kattaa katsaus ne alat ja yliopistot, joissa Porin yliopistokeskuksella järjestetään tutkintoon johtavaa koulutusta. Johdannon jälkeen esitellään viitekehyksenä akateemisten taitojen työelämäyhteyksiä ja Satakuntaa työllistymisalueena. Sen jälkeen kuvataan tiiviisti raportissa hyödynnetyt aineistot ja niiden analysointi. Tätä seuraavat tulokset asiantuntijuuden osa-alueista ja esimerkit niiden käytännön soveltamisen mahdollisuuksista. Kuudes luku sisältää tulosten yhteenvedon ja pohdinnan. Lopuksi tulokset on koottu tiiviisti infograafiin.

Kestävä kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

2. Akateemiset taidot työelämässä

Tässä luvussa tarkastellaan sitä, mitä akateemiset taidot ovat ja miten niiden suhde työelämässä tarvittaviin taitoihin rakentuu. Työelämässä tarvittavien taitojen kehittäminen ei ole yliopisto-opinnoista irrallista, vaan yliopistot enenevässä määrin seuraavat työelämän ja ammattilaisten tarpeita. Toisaalta monet opiskelijat myös hakeutuvat yliopistoon parantaakseen omia työllistymismahdollisuuksiaan. (Puhakka, Rautopuro & Tuominen 2010) Bolognan prosessin eli EU-maisen korkeakoulujärjestelmien yhtenäistämisen myötä työllistettävyys on nostettu yhdeksi tärkeimmistä yliopistojen kehittämisen painopisteistä. Se voidaan määritellä yksilön kyvyksi ja asenteeksi hankkia töitä ja myös pysyä töissä tulevaisuudessa. (Tuominen 2012a) On kuitenkin huomioitava, ettei yliopistossa opittua voi tai tule arvottaa vain sen työelämärelevanssin perusteella; yliopisto kasvattaa esimerkiksi itsenäiseen, kriittiseen ajatteluun ja argumentointiin, antaa välineitä ymmärtää ja analysoida maailmaa sekä toimia yhdessä muiden kanssa. Koska ASTe-hankkeen tavoitteena on tuoda tutkimusperustaisuutta ja akateemista asiantuntijuutta vahvemmin osaksi sosiaali-, terveys- ja hyvinvointialojen elinkeinotoimintaa, on tässä raportissa keskitytty taitoihin työelämän kontekstissa.

Akateeminen asiantuntijuus –käsitepari luo perustan ASTe-hankkeelle. Akateemisuuudella viitataan yliopistokoulutukseen ja yliopistomaailmaan, joskin on todettu, etteivät kaikki opiskelijat koe yhtä vahvaa kuulumista yliopistoon yhteisönä (Komulainen ym. 2019). Asiantuntijuus-käsitteelle ei ole olemassa yhtä yhteistä määritelmää, vaan se kehittyy ja rakentuu suhteessa kontekstiinsa (Toom & Onnisma 2008, 10). Asiantuntijuus voi koostua eri osa-alueista, esimerkiksi teoreettisesta, käytännöllisestä, kokemuksellisesta ja intuitiivisesta tiedosta (Vertio 2003, 56). Tynjälä (2008) on muodostanut asiantuntijuudelle teoreettisen viitekehyksen, jonka osa-alueet ovat formaalinen/teoreettinen tieto, käytännöllinen/kokemuksellinen tieto ja itsesäätelytaito. Korkeatasoisessa asiantuntijuudessa nämä elementit ovat tiiviisti sidoksissa toisiinsa. Asiantuntijuus voidaan ymmärtää myös sekä yksilön, että yhteisön – työelämässä esimerkiksi projektitiimin – jakamaksi ominaisuudeksi (Niikko 2005) Tässä raportissa asiantuntijuus määrittyy yliopistokoulutuksen tuottamien valmiuksien hallinnaksi ja yksilön edellytyksiksi toimia vaativissa ja itsenäisissä tehtävissä, niin sanotuissa asiantuntijatöissä.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Yliopistokoulutuksessa peruskoulutus on joitain poikkeuksia lukuun ottamatta maisteri (Väisänen ym. 2015). Asiantuntijaksi kasvaminen on tieteellisen ajattelun lisäksi yliopisto-opiskelun keskeinen tavoite, ja opinnoista valmistuvilla tulisi olla ammatissa toimimiseksi tarvittavat perustaidot sekä valmius sopeutua asiantuntijatyöyhteisöihin ja toimia oman alansa asiantuntijana (Kaartinen-Koutaniemi 2009, 1, 14-15). Opetusministeriön ”Korkeakoulututkintojen viitekehys” –raportin (2005) mukaan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneelta tulisi edellyttää muun muassa kykyä soveltaa tietoa ja ymmärrystään sekä ratkaista ongelmia moninaisissa konteksteissa, arvioida tietoa ja pohtia kriittisesti tiedon soveltamista, viestiä selkeästi sekä kehittää asiantuntijuuttaan itsenäisesti edelleen. Akateemisen asiantuntijuuden voidaan siten nähdä edellyttävän kykyä soveltaa teoreettista tietoa käytäntöön ja ymmärrystä teorian ja käytännön välisistä yhteyksistä (Kaartinen-Koutaniemi 2009, 1).

Yliopistot varmistavat opiskelijoita päteviksi asiantuntijoiksi työelämään, jossa yhä useammassa tehtävässä tarvitaan geneerisiä akateemisia taitoja eli taitoja ymmärtää, käsitellä ja tuottaa tutkittua tietoa (Murtonen, Lehtinen & Olkinuora 2008). Menestyksellä asiantuntijatyössä toimiminen edellyttää niiden lisäksi nykypäivän verkostoitumis- ja sosiaalisia taitoja (Tynjälä 2008). Nykänen & Tynjälä (2012) ovat jakaneet akateemiset työelämätaidot viiteen alaluokkaan: akateemiseen tiedonmuodostukseen ja tieteelliseen ajatteluun liittyvät taidot, tiedon integraation taidot, itsesäätelyn taidot, johtamis- ja verkostoitumistaidot sekä sosiaaliset ja viestinnälliset taidot. Työelämässä arvostettuja taitoja opitaan siten myös opinnoissa ja yksi olennainen osa yliopistojen työelämäpedagogiikkaa onkin konkretisoida opiskelijoille yliopistossa opitun hyödyllisyys työelämässä. On kuitenkin havaittu, että yliopistosta valmistuneiden voi olla haastavaa arvioida ja sanoittaa omaa osaamistaan, eivätkä he miellä kaikkea oppimaansa työelämärelevantiksi (Virtanen & Penttilä 2012). Tuononen (2019) toteaaakin, että opiskelijoiden olisi tärkeää ymmärtää akateemisten kompetenssien tärkeys ja keskeisyys myös tulevaisuuden työelämän kannalta, sillä sujuva transiitio opinnoista työelämään edellyttää kykyä siirtää opintojen tuoma arvo työelämän todellisiin tilanteisiin.

Puhakka ym. (2010) tutkivat nykyisestä Itä-Suomen yliopistosta valmistuneiden opiskelijoiden työllistymistä. He havaitsivat, että maistereiden työllisyys oli pääosin korkea, mutta koulutusalojen välillä oli eroja. Yliopistossa voi opiskella aloilla, jotka valmistavat ja pätevoittävät tiettyyn

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

ammattiin, esimerkiksi lääkäriksi, sosiaalityöntekijäksi, psykologiksi tai opettajaksi. Tällaisilla professionaalisilla aloilla valmistumisen jälkeinen työllistyminen on usein sujuvaa ja työ koulutusta vastaavaa. Yliopistoissa on myös runsaasti generalistisia aloja, joista ei valmistuta suoraan tiettyyn ammattiin ja jotka tuottavat valmiuksia toimia hyvin monenlaisissa tehtävissä. (Komulainen ym. 2019) Puhakan ym. (2010) tutkimuksessa generalistit eivät pystyneet soveltamaan koulutustaan työelämään yhtä suoraan kuin professioaloilla, mutta he näkivät omat etenemismahdollisuutensa hyvinä ja monipuolisina. Porin yliopistokeskuksella suoritettavista tutkinnoista sosiaalityöntekijän ja osin diplomi-insinöörin koulutuksia voidaan pitää selvästi ammattiin valmistavina. Suurin osa UCPorin koulutuksista eli kauppatieteet, kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen koulutusohjelma sekä sosiologia ja sosiaalipoliittikka lukeutuvat generaistisiin aloihin.

Professio- ja generalistialoilla on myös paljon yhteistä, ja tutkinnot saattavat pitää sisällään myös aineksia molemmista. Puhakkan ym. (2010) tutkimuksessa molempien ryhmien työtehtäville yhteistä oli, että eniten tarvittiin yleisiä työelämätaitoja, kuten ongelmanratkaisutaitoa, yhteistyö- ja sosiaalisia taitoja, kykyä omaksua tietoa, johtamis- ja organisointitaitoja sekä akateemisia ja viestinnällisiä taitoja. Ne korostuivat myös García-Aracilin & van der Veldenin (2008) artikkelissa, jossa tutkittiin eurooppalaisella tasolla yliopistosta valmistuneiden työssään tarvitsemia taitoja ja sitä, miten koulutus vastaa niitä. Työelämässä edellytetään heidän mukaansa erityisesti itsenäistä työskentelyä, ongelmanratkaisua, suullista viestintää, paineen alla työskentelyä sekä vastuunkantoa ja päätöksentekoa. Valmistuneet taas kokivat omiksi vahvuuksikseen oppimis- ja keskittymiskyvyn, itsenäisen työskentelyn, kirjallisen viestinnän, lojaliteetin sekä alakohtaisen teoreettisen taidon. Yliopisto valmisti opiskelijoita työelämän vaatimuksia enemmän vieraiden kielten taitoon, oppimiseen, alakohtaiseen teoreettiseen tietoon ja laajaan yleistietoon. Vahvat oppimis- ja opiskelutaidot sekä sitoutuneisuus onkin mainittu vastuullisen yliopisto-opiskelijan ominaisuuksina (Kangasniemi & Murtonen 2017). Voidaan ajatella, että yhtenä ristiriitaan johtavana tekijänä saattaisi olla työnantajien puutteellinen tuntemus yliopistokoulutuksesta ja sen tuottamista valmiuksista.

Opintomeriitit ja akateemiset valmiudet eivät ole ainoa työllistymiseen vaikuttava asia. Tuominen (2012a) tutki suomalaisopiskelijoiden työllistymiseen vaikuttavia tekijöitä. Rekrytointitilanteessa näytettiin arvostettavan niin sanottuja yleisiä taitoja, kuten tiedonhankinta- ja raportointitaidot,

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

sosiaaliset taidot, joustavuus, viestintä- ja esiintymistaidot sekä kognitiiviset kyvyt. Ne ovat riippumattomia oppialasta tai pääaineesta ja siirrettävissä hyvin monenlaisiin tehtäviin. Aineistona käytettyjen haastattelujen perusteella akateeminen tutkinto, akateemiset pätevyudet ja pääaine olivat valmistuneille opiskelijoille tärkeitä työpaikan saamiseen vaikuttaneita tekijöitä, mutta tärkeimpinä koettiin henkilökohtaiset ominaisuudet ja oma aktiivisuus. Kirjoittaja toteaaakin, ettei yliopistotutkinto takaa työllistymistä, mutta mahdollistaa sen. Aro ym. (2012) päätyvät raportissaan toteamaan, että opiskelijan työllistymisen ja tulotason kannalta opintojen aikainen työkokemus on merkittävässä osassa, usein paljon tärkeämmässä kuin opintomenestys.

Yksi tunnettu ja yleinen yliopisto-opintojen aikaisen työelämäyhteistyön muoto on harjoittelu. Harjoittelun on nähty tarjoavan mahdollisuuksia oppia muun muassa projektien suunnittelua ja toteutusta, työpaikalla toimista, yritys yhteistyötä, itsenäisen tekemistä ja tiimityöskentelyä, oman osaamisen arviointia ja itsetuntemusta, palautteen antamista ja vastaanottamista sekä kommunikaatio- ja ihmissuhdetaitoja (Pajarre ym. 2019). Virtasen ja Penttilän (2012) tutkimuksessa korostuivat harjoittelun aikainen käytäntö eli aidot tilanteet ja kohtaamiset ihmisten kanssa, asiakaspalvelutilanteet, teorian soveltaminen, monen asian yhtäaikainen hallinta ja toimintaa rajoittavien realiteettien hahmottaminen. Lisäksi sen aikana opittiin oman alan ilmiöistä ja tietyn organisaation toimintatavoista sekä itsestä työntekijänä. Verrattuna opiskelijoihin, jotka eivät olleet suorittaneet korkeakouluharjoittelua, opintoihin kuuluvan harjoittelun suorittaneet opiskelijat arvioivat oppineensa enemmän yhteistyö- ja viestintätaitoja, oman alan perustaitoja, oman työn arviointia, alan haittapuolia sekä luovuutta kuin harjoittelua suorittamattomat opiskelijat. Sen sijaan kaikki yliopisto-opiskelijat kokivat oppineensa tiedonhankinnan ja –analysoinnin taitoja, itsenäistä työskentelyä, yhteistyö- ja viestintätaitoja, perustaitoja omalta alalta, luovuutta, vieraan kielen käyttöä sekä tietotekniikkaa. (Virtanen & Penttilä 2012)

Työelämätaitoja oppiakseen ei kuitenkaan ole välttämätöntä jalkautua käytännön harjoitteluun, vaan niitä voidaan oppia – ja varmasti todella opitaan - monipuolisesti myös opintojen ohessa, kun se otetaan opiskelumenetelmissä huomioon (Virtanen & Tynjälä 2013). Näin toimitaan yhä useammin,

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

mitä tukevat esimerkiksi osaamisperustaiset opetussuunnitelmat. Mäki, Vanhanen-Nuutinen ja Niinistö-Sivuranta (2019) toteavat puheenvuorossaan, että esimerkiksi ”tutkimus- ja kehittämisprojektit, joilla on työelämän tilaus ja joissa työskennellään monialaisissa tiimeissä, edistävät opiskelijan osaamisen kehittymistä tiimityössä, sosiaalisessa vuorovaikutuksessa, ongelmanratkaisussa ja yhteistyössä”. Usein tutkimus ja kehittämissuunnitelmat ovatkin vahvasti sidoksissa toisiinsa (Tynjälä 2012).

Harjoittelun tai muun työelämäjakson vahvuutena voidaan pitää sitä, että se tekee opiskelijalle itselleen asiantuntijuutta näkyväksi. Usein vasta harjoittelun jälkeen opiskelijat itsekin alkavat mieltää yliopistossa opittua työelämän taidoiksi (Virtanen & Penttilä 2012). Työelämäjaksoilla opiskelijat voivat vahvistaa myös itsetuntoaan ja ammatillista identiteettiään sekä rakentaa verkostoja ja kontakteja, jotka auttavat heitä työllistymään koulutusta vastaaviin asiantuntijatehtäviin valmistumisen jälkeen. Myös vastapuoli, työelämän toimija, saa jaksoista parhaimmillaan irti paljon myönteistä ammennettavaa organisaation, tiimin tai työn sisältöjen kehittämiseksi.

Kestävä kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

3. Akateemisten asiantuntijoiden työllistyminen Satakuntaan

Tämä luku jatkaa akateemisten taitojen työelämään soveltumista tarkastelemalla ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllistymistä ja työmarkkinatilannetta erityisesti Satakunnassa. Luvun tarkoituksena on selkiyttää kuvaa Porin yliopistokeskukselta valmistuneiden opiskelijoiden mahdollisuuksista ja rajoista Satakuntaan työllistymisessä sekä rakentaa ymmärrystä ilmiön merkityksestä yksilön hyvinvoinnille, alueen kehitykselle ja maakunnan elinvoimaisuudelle.

Vuonna 2017 Suomessa oli noin 519 000 alemman ja 431 000 ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanutta henkilöä sekä vajaa 46 000 tohtoria (SVT, luettu 9.7.2019).. Korkeakoulututkinnon suorittaneiden työllisyystilanne on Suomessa pääosin hyvä: vuonna 2017 86 prosenttia ammattikorkeakoulututkinnon ja ylemmän korkeakoulututkinnon hankkineista työllistyi vuoden kuluessa valmistumisestaan (SVT, luettu 3.7.2019). Myös subjektiivinen kokemus työllistymisestä on positiivinen; esimerkiksi Tuonoson (2019) tutkimat yliopisto-opiskelijat olivat luottavaisia oman työllistymisensä suhteen.

Korkeakoulutettujen työllisyydessä on kuitenkin vaihtelua alojen välillä ja sisällä (Väisänen ym. 2015) On kuitenkin havaittu myös merkkejä siitä, että korkeakoulutettujen osaamiselle ei ainakaan kaikilta osin olisi työmarkkinoilla kysyntää, mistä kertoo muun muassa koulutusta vastaamattoman työn yleistyminen ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden joukossa (Väisänen ym. 2015). Koulutuksen lisäksi työllistymiseen vaikuttavat esimerkiksi kysynnän ja tarjonnan suhdetta muokkaavat taloussuhdanteet ja korkeakoulujen koulutusmäärät. Työmarkkinoissa on eroja myös alueellisesti; suurissa yliopistokaupungeissa työnhakijoita voi olla runsaasti, kun taas kasvukeskusten ulkopuolella saattaa olla haastavaa löytää tekijöitä asiantuntijatehtäviin.

Satakunta korkeakoulutettujen työllistymisalueena

Satakunta on noin 220 000 asukkaan maakunta, joka jakaantuu kolmeen seutukuntaan: Pohjois-Satakunnan, Rauman ja Porin seutukuntiin. Satakunnassa on yhteensä 17 kuntaa, joista Pori ja Rauma ovat suurimmat. Maakunta on teollisuuspainotteinen ja tuottaa suhteessa asukaslukuun paljon raaka-aineita ja tuotteita myös vientiin. Satakunnan suurimmat toimialat ovat työpaikkamääriltään

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

teollisuus, sosiaali- ja terveysalat sekä tukku- ja vähittäiskauppa. Kasvavia trendejä ovat muun muassa automaatio- ja robotiikkaklusteri, elintarviketeollisuus ja liike-elämän palvelut. (Satakuntaliitto 2019)

Satakunnan väestönkehitys on kuitenkin jatkunut pitkään negatiivisena. Yleisesti on ennustettu, että väestön väheneminen ja vanheneminen heikentävät huoltosuhdetta ja lisäävät tarvetta sosiaali- ja terveyspalveluille. Yhdessä esimerkiksi teknologian kehityksen sekä poliittisten ja hallinnollisten muutosten kanssa se luo sosiaali-, terveys- ja hyvinvointialoille tarpeita reagoida ja kehittää toimintaa tavalla, jossa tarvitaan korkean tason asiantuntijuutta, kuten kykyä systeemiseen ajatteluun, inhimillisen ja taloudellisen kestävyuden analyysiin sekä teknologian ja toisaalta vaikkapa ihmisten arkisten lähiyhteisöjen hyödyntämiseen voimavarana.

Huolimatta Satakunnan 2000-luvulla laajentuneesta korkeakoulutustarjonnasta, on ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita maakunnassa vähemmän kuin Suomessa keskimäärin, joskin määrä on 2000-luvun ajan ollut kasvussa (Satamittari 2018). Niin ikään Satakunnassa tutkimus- ja kehittämistoimintaa on suhteellisesti vähemmän kuin monessa muussa maakunnassa (Vähäsantanen, Karppinen, Laamanen, Pernell & Aalto-Setälä 2006). Korkeakoulutetuille asiantuntijoille kuitenkin on kysyntää. Opetushallinnon tietopalvelu Vipusen (2019) mukaan Satakunnassa asuvista yliopistokoulutetuista 86,7 prosenttia oli työelämässä ja 6,8 prosenttia työttömänä. Kokonaisuudessaan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta maakunnassa oli Työ- ja elinkeinoministeriön työllisyyskatsauksen mukaan 10,3 prosenttia. Ammattibarometrin (2019) mukaan työvoimapula-ammattiteja on etenkin teollisuudessa, rakentamisessa sekä terveydenhuollossa ja sosiaalialalla. Kuten monin paikoin muuallakin Suomessa, esimerkiksi tekniikan erityisasiantuntijoiden, lääkärien, hammaslääkäreiden, psykologien ja sosiaalityöntekijöiden työllistymisnäkökymät ovat hyvät. Toisaalta moni sellainen ala, josta on ylitarjontaa läheisimmissä kasvukeskuksissa, on Satakunnassa paremmin tasapainoissa. Näitä ovat esimerkiksi yhteiskunta-, kulttuuri- ja luovat alat. Yleisesti valmistuneiden olisi työllistyäkseen tärkeää liikkua sellaisille alueellisille työmarkkinoille, joissa työmarkkinoista kilpailun aste on alhainen (Tuominen 2013).

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Yliopistokeskus asiantuntijatyöhön valmistavana organisaationa

Suomessa ammattikorkeakoulut on perustettu vastaamaan alueellisiin työvoiman tarpeisiin, kun taas yliopistokoulutus asemoituu vahvemmin kouluttamaan asiantuntijoita koko Suomen alueelle (Väisänen ym. 2015). Porin yliopistokeskus kouluttaa useiden eri alojen akateemisia asiantuntijoita Satakunnan alueella. Yliopistokeskusverkosto on rakentunut asteittain 1980-luvulta lähtien, kun eri yliopistot perustivat yksikköjä paikkakunnille, joissa ei ollut omaa yliopistoa. Vuonna 2004 Suomeen perustettiin kuusi yliopistokeskusta: Kajaani, Kokkola, Lahti, Mikkeli Pori ja Seinäjoki. Yliopistokeskukset ovat lähtökohtaisesti alueellisia toimijoita ja siten erityisasemassa. Ne tuottavat tietoa alueelliseen käyttöön ja toimivat suorassa vuorovaikutuksessa alueen toimijoiden, kuten muiden korkeakoulujen ja kehittäjäorganisaatioiden sekä elinkeinoelämän, kanssa. Samalla ne edistävät emoyliopistojensa yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen tehtävää. (Vähäsantanen ym. 2006)

Porin yliopistokeskus on kolmen emoyliopiston, Tampereen yliopiston, Turun yliopiston ja Aalto-yliopiston, muodostama kokonaisuus. Lisäksi Porin yliopistokeskuksen yhteydessä toimii Turun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan opetusterveyskeskus. Yliopistokeskuksessa on tutkintoon johtavaa koulutusta, täydennyskoulutusta ja avoimen yliopiston opetusta, siellä tehdään tieteellistä tutkimusta ja toteutetaan kehittämishankkeita. Tutkintokoulutus jakaantuu neljään teemaan: tekniikka, yhteiskunta, kulttuuri ja kauppatieteet. Lisäksi Porin yliopistokeskuksella työskentelee tohtorikoulutettavia, tutkijoita sekä tekniikan, työ- ja elinkeinoelämän ja yhteiskunnan kehittäjiä.

Porin yliopistokeskus on rakentanut aktiivisesti yhteyksiä alueen toimijoihin. Korkeakoulujen arviointineuvoston toteuttamassa Yliopistokeskusten arviointiraportissa (Helander ym. 2009) todetaan, että Porin tutkintokoulutus on onnistunut tuottamaan alueelle osaavaa työvoimaa. Lisäksi sen nähdään osallistuvan aktiivisesti kehittämistyöhön julkisen sektorin ja yritysten kanssa. Myös tuore sidosryhmäkysely (Porin yliopistokeskus 2019) osoittaa, että Porin yliopistokeskus toimii aktiivisessa vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Vaikka yliopistokeskuksen tunnettuus ja korkeakoulutettujen satakuntalaisten määrä ovat kasvaneet, on edelleen tunnistettavissa katvealueita, joissa organisaation vaikutus näkyy heikosti. Tampereen yliopiston (yhteiskuntatieteet,

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Pori) Porin sosiaalitieteellinen oppimiskeskittymä (POSOK, EAKR) –hankkeessa toteutetun selvityksen (Elonen & Kaukkila 2017) perusteella sosiaali-, terveys- ja hyvinvointialojen yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoilla ei ollut selkeää käsitystä Porin yliopistokeskuksesta ja sen opiskelijoiden kompetensseista, kuten ei myöskään kokemuksia yhteistyöstä². Myös laajemmin on todettu, että pk-yritysten ja yliopistojen välinen yhteistyö kaipaa vahvistamista (Arene ry, UNIFI ry & Suomen yrittäjät ry 2018).

Yliopistokeskus muodostuu hallinnollisesti useista eri yliopistoista, joilla on esimerkiksi oma henkilöstö, brändi-ilme ja toimintatavat. Huolimatta verkostomaisesta organisaatorakenteestaan olisi Porin yliopistokeskuksen usein hyödyllistä näyttäytyä alueen toimijoille yhtenä kokonaisuutena. Esimerkiksi opiskelijamarkkinoinnin yhteydessä ja UCPori Klubi –toiminnassa näin onkin toimittu. Organisaatorakenne asettaa kuitenkin haasteita muun muassa yhteisille työelämäyhteistyön käytännöille. Asiantuntijatyön luonteessa tapahtuvat muutokset ovat kannustaneet korkeakouluja kehittämään työelämälähtöisiä oppimisympäristöjä (Lairio & Penttinen 2011), ja emoyliopistojen kautta opiskelijoille aukeaa siihen tänä päivänä lukuisia vaihtoehtoja. Yliopistokeskuksen näkökulmasta emoyliopistojen usein pääkampuksille kiinnittyvät yhteistyömallit eivät riittävästi huomio Satakunnan työ- ja elinkeinoelämää sekä yliopistokeskuksen opiskelijayhteisön monitieteisyyttä. Siksi myös omia, yliopistokeskuksen tarpeista lähteviä kokeiluja ja toimintamalleja tarvitaan.

Yliopistoa voidaan pitää yhtenä alueen vetovoimatekijänä ja kilpailukyvyn lisääjänä. Opintojen kautta saa valmiuksia kehittää olemassa olevaa ja luoda uutta tietoa, tuotteita tai palveluita sekä työllistää itse itsensä. Porin yliopistokeskus kouluttaa Satakunnassa akateemisia asiantuntijoita ja houkuttelee paikalle nuorta ja työikäistä väestöä toisaalta, koska täällä on koulutuksia, joita ei ole tarjolla muualla ja toisaalta, koska opiskelun aloittamiseksi ei ole pakko vaihtaa paikkakuntaa. Yliopistokeskus voi houkutella alueelle väestöä joko tilapäisesti tai pysyvästi ja näin toimia alueen vetovoimatekijänä (Sunttila 2008, 8). Kasvava inhimillinen pääoma voi tukea myös elinkeinoelämää, jos koulutetut henkilöt sijoittuvat koulutuksen jälkeen opiskelualueelleen asumaan (Vähäsantanen ym. 2006). Työpaikan sijainti on keskeinen asuinpaikkaan vaikuttava tekijä, ja työelämäyhteyksien

---

² Porin sosiaalitieteellinen oppimiskeskittymä (POSOK) –hanketta toteutettiin opiskelijajainnovaatioprojekti POSSE, jonka työntekijät Eveliina Kaukkila ja Noora Elonen vastasivat selvityksestä (ks. Elonen & Kaukkila 2017).

rakentaminen porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden ja satakunnan alueen työelämän toimijoiden kanssa voi sitouttaa asumaan täällä.

Vuonna 2012 tehdyn selvityksen (Salonen & Suntila) mukaan Porin yliopistokeskukselta valmistuneista vuosittain 73,5 prosenttia sijoittuu työelämään, mutta vain 42 prosenttia vuosina 2008-2012 valmistuneista asui vuoden 2013 lopussa Satakunnan alueella. Suurin osa muista asui Uudellamaalla (21,4%), Varsinais-Suomessa (12,5%) tai Pirkanmaalla (10,8%). Opetushallinnon tietopalvelu Vipusen vuoden 2017 tiedot ovat samansuuntaisia. Satakunnasta valmistuneista 273 tiedonkeruuseen osallistuneesta 117 henkilöä asui maakunnassa, 54 Uudellamaalla, 57 vastaajaa Varsinais-Suomessa ja 24 Pirkanmaalla. Valmistuneiden hakeutumiseen pääkaupunkiseudulle vaikuttaa akateemisesti koulutetuille suunnattujen tehtävien alueellinen jakautuminen, sillä akateemiset työpaikat ovat keskittyneet suuriin kaupunkeihin (Tuominen 2013). Kaikista TE-palvelussa julkaistuista avoimista johtajien ja erityisasiantuntijoiden paikoista 42 prosenttia sijoittui Uudellemaalle, kun seuraavaksi suurimmasta työpaikkojen tarjonnasta vastasi Pirkanmaa noin kahdeksalla prosentilla (SVT/StatFin-tietokanta, haettu 8.7.2019) Porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden omia näkemyksiä Satakunnasta työmarkkina-alueena on selvitetty vuonna 2017 Hyvinkö pyykii? –kyselyssä (Wallenius 2018). Kyselyssä noin puolta valmistuneista kiinnostaa jäädä työskentelemään Poriin tai sen lähiseudulle. Tutkinto-ohjelmien välillä on kuitenkin huomattavia eroja; yhteiskuntatutkimusta ja sosiaalityötä opiskelevat Tampereen yliopiston opiskelijat ovat kaikkein luottavaisimpia ja kiinnostuneimpia jäämään, Turun yliopiston kauppakorkeakoulun maisterit taas halukkaampia lähtemään ja epävarmimpia Satakuntaan työllistymisensä suhteen.

Yksi edellytys Satakuntaan työllistymiselle on, että molemmat osapuolet, sekä työelämä että valmistuvat opiskelijat, tuntevat toisensa. Fyysisten tai virtuaalisten kohtaamisten lisäksi on tarpeen välittää tietoa ja lisätä ymmärrystä siitä, millaista asiantuntijuutta Porin yliopistokeskuksen opiskelijoilla on.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

4. Julkaisun tavoite, tutkimuskysymys ja aineistot

Tämä julkaisu tarkastelee Porin yliopistokeskuksen tutkinto-ohjelmia akateemisten taitojen ja työelämäyhteyksien näkökulmasta. Se perustuu pääosin empiriseen aineistoon ja siinä on tapaustutkimuksen piirteitä. Tapaustutkimus tutkii Metsämuurosen (2006, 16) mukaan tapahtumaa tai ihmistä valitussa ympäristössä monipuolisesta ja monin tavoin hankitun tiedon avulla. Tapaustutkimus keskittyy tarkasteluun rajatussa yhteisössä, eikä sen tuloksia voida siksi varauksetta yleistää käsittämään ilmiötä laajemmassa kontekstissa, kuten tämän raportin kohdalla kaikissa yliopistokeskuksissa. Lähestymistavan etuja ovat sen sovellettavuus käytäntöön ja kyky tuoda esillä vallitsevan todellisuuden monimuotoisuutta. Työssä kysytään, millaista on Porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden akateeminen asiantuntijuus ja miten se tulee hyödynnetyksi opintojen aikaisessa työelämäyhteistyössä sekä opintojen jälkeisessä työllistymisessä. Tavoitteena on tuottaa tietoa opiskelijoiden, ohjaavien opettajien ja työelämän toimijoiden käyttöön.

Porin yliopistokeskuksen opiskelijoista ja heidän työllistymisestään on olemassa rajallisesti tietoa. Vuosina 2008, 2012 ja 2018 on toteutettu ”Hyvinkö pyyhkii?” –kysely Porin yliopistokeskuksen opiskelijoille. Se on tuottanut vertailukelpoista aineistoa muun muassa opiskelijoiden profiilista, työelämäasenteista ja hyvinvoinnista. Tampereen yliopiston (yhteiskuntatieteet, Pori) POSOK-hankkeessa Porin yliopistokeskuksen opiskelijoilta kerättiin vuonna 2017 asiantuntijuutta käsittelevä kyselyaineisto. Asiantuntijuutta ja asiantuntijaksi kasvamista on tutkittu myös Turun yliopiston kauppakorkeakoulun Porin yksikössä. Lisäksi on toteutettu joitain (esim. Elonen 2012) alakohtaisia työllistymisselvityksiä tai uraseurantoja. Porin yliopistokeskuksella toimivat yliopistot seuraavat omien opiskelijoidensa työllistymistä, mutta tilastoissa yliopistokeskuksen opiskelijat on yleensä integroitu oman yksikkönsä tai tiedekuntansa osaksi, eikä heitä ole mahdollista erottaa.

Tässä raportissa hyödynnetään useita eri aineistoja. Aineistoja yhdistelemällä on pyritty kokonaiskuvaan ja luotettavampaan tulokseen, mutta tästä huolimatta sen antama kuva Porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden asiantuntijuudesta tuskin vastaa jokaisen opiskelijan kokemusta omasta asiantuntijuudestaan; kyse on esimerkiksi siitä, kuka kyselyyn vastaa tai kuinka hyvin asetetut

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

oppimis- ja osaamistavoitteet saavutetaan. Hyödynnetyt aineistot mahdollistavat asiantuntijuuden tarkastelun opiskelijoiden, henkilökunnan ja virallisten dokumenttien valossa.

Opiskelijoiden osalta hyödynnetty aiemmin POSOK-hankkeen POSSE-osaprojektissa kerättyä kyselyaineistoa. Lisäksi Tampereen yliopiston (yhteiskuntatieteet, Pori) ASTe-hanke toteutti tammi-helmikuun 2019 aikana Porin yliopistokeskuksen opiskelijoille sähköisen kyselyn työelämäyhteistyöstä ja sen kehittämisestä. Kyselystä tiedotettiin kaikkiin yhteenliittymän yliopistoihin, Porin yliopistokeskuksen koordinaatioyksikön ja ainejärjestöjen, erityisesti Pointer ry:n, toimesta. Lisäksi kyselyä markkinoitiin 6.2.19 yliopistokeskuksen aulaan järjestetyssä, opiskelijoille suunnatussa hyvinvointitapahtumassa. Vastauksia saatiin 42: 18 Turun yliopiston kauppakorkeakoulusta, kahdeksan kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen tutkinto-ohjelmasta, 14 tekniikan alalta, yksi yhteiskuntatieteistä ja yksi, jonka organisaatio oli muu. 31 vastaajaa suoritti maisteriopintoja, kymmenen kandidaatin tutkintoa eli alemmää korkeakoulututkintoa ja yksi oli tohtorikoulutettava. Vaikka vastaukset eivät anna edustajaa kuvaa Porin yliopistokeskuksen opiskelijaprofiilista kaikkien tutkinto-ohjelmien osalta, tuloksia voidaan kuitenkin pitää suuntaa antavina ja aiempia aineistoja täydentävinä.

Tampereen yliopiston (yhteiskuntatieteet, Pori) ASTe-hankkeessa kerättiin kevätlukukauden 2019 aikana haastatteluaineisto, yhteensä kahdeksan kappaletta, joihin osallistui yhteensä kymmenen UCPorin nykyisiä ja myös muutama entinen työelämäyhteistyöstä vastannut henkilökunnan jäsen. Haastattelut olivat puolistrukturoituja teemahaastatteluja ja haastattelurungon kysymykset käsittelivät muun muassa yhteistyökumppaneita, työelämäyhteistyön käytäntöjä sekä opiskelijoiden työllistymistä. Osa haastatteluista toteutettiin ryhmässä, osa yksin ja niin ikään osa puhelimitse, osa kasvokkain. Osallistuminen aineiston tuottamiseen oli vapaaehtoista. Aineistonkeruusta vastasi pääosin hankkeen projektisihteeri, mutta osin mukana olivat myös projektikoordinaattori ja –päällikkö. Kaikki haastattelut litteroitiin ja anonymisoitiin siten, ettei yksittäistä henkilöä tai organisaatioita voi analyysistä tunnistaa. Haastatteluissa keskityttiin työelämäyhteistyön toimivia käytäntöjä ja opiskelijoiden asiantuntijuutta käsitteleviin kohtiin.

Kestävä kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Kolmanneksi on perehdytty jo olemassa olevaan aineistoon eli opinto-oppaiden tutkintovaatimuksiin ja kurssikuvauksiin Porin yliopistokeskuksen tutkinto-ohjelmien perus-, aine- ja syventävistä opinnoista, jotka ovat kaikille pääaineen opiskelijoille yhteisiä. Koska aiemmissa tutkimuksissa todettu, että opiskelijoiden ja vastavalmistuneiden voi olla haastavaa sanoittaa omaa osaamistaan, saatiin siihen tästä tukea. Niin ikään on analysoitu eri yksiköistä valmistuneita pro gradu- ja diplomitoita.

Tutkimusaineistoja on analysoitu laadullisen tutkimuksen metodeihin lukeutuvan teoriaohjaavan sisällönanalyysin keinoin. Sisällönanalyysi on tekstianalyysiä, jossa pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä kuvaus tiivistetyssä ja yleistetyssä muodossa (Tuomi & Sarajärvi 2009, 103-104). Teorialähtöisessä sisällönanalyysissä pyritään yhdistämään aineistolähtöistä analyysiä ja valmiita malleja siten, että aikaisempi tieto suuntaa aineistosta tehtäviä tulkintoja, muttei kahlitse niitä valmiiseen muottiin (Tuomi & Sarajärvi 2009, 96-97). Aineistosta koodattiin ensin kaikki opiskelija-asiantuntijuuteen liittyvät havainnot, jonka jälkeen ne luokiteltiin pää- ja alaluokkiin ja lopuksi tuloksia verrattiin olemassa olevaan tutkimus- ja selvitystietoon. Aineistojen perusteella muodostetut tulokset esitellään seuraavaksi tulosluvussa viisi.

Kestävä kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

5. Tulokset

Porin yliopistokeskuksen asiantuntijuus jäsenyi aineistojen ja tutkimuskirjallisuuden valossa pääteemaan. Niitä olivat akateemiset taidot, alakohtaiset taidot, elinikäinen oppiminen ja työelämäkytkökset. Tulosluvussa avataan teemojen sisältöä ja konkretisoidaan niitä suhteessa sosiaali-, terveys- ja hyvinvointialojen työelämään aineiston pohjalta rakennetuilla esimerkkitalanteilla sekä Töissä.fi –palvelusta haetulla työnimikkeistöllä. Luvun tavoitteena on tuottaa yleiskuvaus niistä osista, joista Porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden asiantuntijuus rakentuu.

5.1. Akateemiset taidot

Kaikkien Porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden tulisi tutkintonsa myötä omaksua yleisiä akateemisia taitoja. Tämän hetken asiantuntijoilta edellytetään oman erikoisalueen tuntemista, mutta myös monia sellaisia taitoja tai ominaisuuksia, jotka ovat siirrettävissä alalta toiselle. Näitä kutsutaan generalistisiksi taidoiksi, yleisiksi akateemisiksi taidoiksi ja työelämäkontekstissa myös yleisiksi työelämätaidoiksi. Geneeristen taitojen kehittäminen akateemisessa koulutuksessa on saanut yhä enemmän huomiota viime vuosina (Virtanen & Tynjälä 2013). Tynjälän (2008) mukaan niitä ovat tiedonhankintataidot, kriittinen lukutaito, kyky analysoida ja järjestellä tietoa sekä nähdä ne laajemmissa yhteyksissään. Lisäksi tarvitaan innovatiivisuutta ja visiointikykyä, mutta myös kokeilunhaluisuutta, uskallusta ja riskien ottamista. Nykänen & Tynjälä (2012) lukevat niin ikään yleistaidoiksi muun muassa kriittisen ja tieteellisen ajattelun taidot, sosiaaliset ja vuorovaikutukselliset taidot, ongelmanratkaisutaidot ja kyvyn toimia projektityössä. Kaartinen-Koutaniemi (2009) tarkentaa tieteellisen ajattelun muodostuvan päättelytaidoista, itsereflektiosta ja tiedon arvioinnista. Virtanen & Tynjälä (2013) lisäävät yleistaitoihin myös johtamisen.

Tuonosen (2019) mukaan yliopistossa opittuja taitoja ovat muun muassa kriittinen ajattelu, ongelmanratkaisu, suullinen ja kirjallinen viestintä sekä tiimityö ja toisten huomioon ottaminen. Hän kuitenkin huomauttaa, etteivät kaikki opi yhtä paljon tai syvällisesti, eivätkä opiskelijat aina koe, että yliopistokoulutus parantaisi työllistymismahdollisuuksia. Esimerkiksi Murtonen & Lehtinen & Olkinuora (2008) toteavat tutkimustaitojen olevan tarpeellisia kaikille yliopistosta valmistuville.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Heidän mukaansa opiskelijoilla näyttää kuitenkin olevan paljon ongelmia tutkimustaitojen oppimisen kanssa. Oletettavaa on, että yliopistosta valmistuvien käsitykset tutkimustaitojen tarpeesta työelämässä eivät ole tietoyhteiskunnan tavoittelemalla tasolla. On myös ala- ja tutkinto-ohjelmakohtaista vaihtelua siinä, kuinka paljon tiettyjä taitoja painotetaan.

Yhdessä tekemisen taidot	Itseluottamuksen ja itsenäistymisen kokemukset
Yhteistyötaidot	Itseluottamuksen lisääntyminen
Asioiden katsominen muiden näkökulmista	Aloitteellisuuden lisääntyminen
Taito arvioida muiden toimintaa	Vastuullisuuden lisääntyminen
Vuorovaikutustaidot	Oman osaamisen tuntemuksen lisääntyminen
Eettisen näkemyksen kehittyminen	Projektityöskentelytaidot
Johtamistaidot	Tilanteissa toimiminen luovasti ja ennakkoiden
Tiedonhankinnan ja –analysoinnin taidot	Taito toimia uusissa tilanteissa
Tietotekniikan käyttäminen	Kyky ratkaista ammatillisia ongelmia
Tieteellinen ajattelutapa	Opitun soveltaminen erilaisissa tilanteissa
Tutkimustaidot	Kekseliäisyys, uusien ideoiden kehittäminen tai luovuus
Kirjalliset viestintätaidot	Jatkuvan oppimisen taidot
Tiedonhankintataidot	Alojen väliseen yhteistyöhön ja kansainvälistymiseen liittyvät taidot
Tiedon analysoinnin taidot	Taito toimia muiden alojen ihmisten kanssa
Toisen kotimaisen tai vieraan kielen taidot	Kansainvälistymiseen liittyvät taidot
Ongelmanratkaisu-, päätöksenteko- ja muut akateemiset taidot	Monikulttuurisuustaidot
Ongelmanratkaisutaidot	Oman alan perustaidot
Päätöksentekotaidot	Työelämätietämyksen lisääntyminen
Suulliset viestintätaidot	Oman alan/ammatin perustaidot
Oman toiminnan arviointitaidot	Kokonaiskuvan muodostuminen alasta
Suunnittelu- ja organisointitaidot	Yleistaidot
Kyky käsitellä ristiriitaista informaatiota	Urasuunnittelutaidot
Kriittisen ajattelun taidot	Oman uran suunnittelutaidot
	Yrittäjyystaidot

Kuva 1. Akateemiset yleistaidot (Virtanen & Tynjälä 2013).

Akateemisia yleistaitoja tarvitaan kaikilla aloilla ja kyky esimerkiksi tiedonhankintaan, analysoimiseen ja tuloksista viestimiseen on monessa työssä ydinsisältöä. Porin yliopistokeskuksella työskentelevän opetushenkilökunnan haastatteluissa nousikin esiin, miten vahvat akateemiset yleistaidot mahdollistavat työnhakua ja työllistymistä laajasti erilaisiin tehtäviin, vaikka ne eivät kohtaisi yksi yhteen koulutuksen kanssa. Porin yliopistokeskuksen tutkinto-ohjelmista suurin osa kouluttaa generalisteja, jolloin vahvat yleistaidot ovat akateemisen asiantuntijuuden keskiössä. Niiden dynamiikka kuitenkin vaihtelee yliopistokeskuksella koulutusaloittain, joten seuraavaksi tarkastellaan asiantuntijuutta tutkinto-ohjelmakohtaisesti.

5.2. Alakohtainen asiantuntijuus

Geneerisen asiantuntijuuden lisäksi yliopistokoulutus rakentaa alakohtaista substanssiosaamista eli oman alan ja pääaineen teoriapohjan ja käytäntöjen hallintaa. Opetushenkilökunnan haastatteluissa korostettiin, että yliopiston tulisi rakentaa mahdollisuuksia niiden tietojen ja taitojen oppimiseen, joita kullakin alalla työskenteleviltä asiantuntijoilta edellytetään. Lisäksi painotettiin kykyjä opitun soveltamiseen ja oman osaamisen kehittämiseen. Porin yliopistokeskuksella alakohtaista asiantuntijuutta on mahdollista kehittää sosiaalipolitiikan, sosiologian ja sosiaalityön, ohjelmistotekniikan ja tuotantotalouden, digitaalisen kulttuurin, kulttuuriperinnön tutkimuksen ja maisemantutkimuksen sekä markkinoinnin, laskentatoimen ja johtamisen ja organisoinnin pääaineissa. Lisäksi jokaiselle opiskelijalle tulisi muodostua yleiskuva tieteenalasta. Syvällisimmin erikoistutaan aiheeseen, jota pro gradu- tai diplomityö käsittelee. Tässä alaluvussa tuodaan opinto-oppaisiin perustuen esiin, mitä Porin yliopistokeskuksen alakohtaiseen asiantuntijuuteen kuuluu.

Tekniikka

Porin yliopistokeskuksella tekniikan alan yliopistokoulutusta tarjoaa Tampereen yliopisto. Opiskelijat opiskelevat johtamisen ja tietotekniikan DI –tutkinto-ohjelmassa, jossa pääainevaihtoehtoja ovat tuotantotalous ja ohjelmistotuotanto. Vapaasti valittavina opintokokonaisuuksina voi vahvistaa asiantuntijuutta myös ohjelmistoliiketoiminnassa, data-analyysi johtamisessa –kokonaisuudessa sekä tietojärjestelmätekniikoissa. Porin tutkintokokonaisuuden korostetaan olevan ainutlaatuinen yhdistelmä tekniikkaa ja taloutta, minkä myötä opiskelijat oppivat ymmärtämään liike-elämän ilmiöitä, soveltamaan teoriaa ja aiemmin hankittua tietoa sekä ratkomaan ongelmia aiempaa laaja-alaisemmin. Diplomi-insinööriksi on mahdollista opiskella päätoimisesti tai työnohessa ja pitkälti verkossa.

Tekniikan alalla korostetaan opiskelijoiden harjaantumista loogiseen ajatteluun ja tieteelliseen päättelyyn. Olennaisena näyttäytyy asiantuntijuuden soveltaminen konkreettisiin ja ajankohtaisiin tehtäviin, mikä tarkoittaa kykyä analysoida ja ratkaista käytännön ongelmia innovatiivisesti. Diplomi-insinööriksi valmistuvien opiskelijoiden tulisi tuntea tekniikan alan toimintaympäristöjä,

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

kuten teollisuusorganisaatiot, projektiympäristöt sekä ohjelmisto- ja projektiliiketoiminnan. Porissa painotetaan myös vahvaa osaamista tietoteknisistä sovelluksista, tietohallinnon teknologioista ja menetelmistä sekä järjestelmien ja ohjelmistojen kehityksestä.

Diplomi-insinöörikoulutus valmistaa opiskelijoita asiantuntija-, johto- ja esihenkilötehtäviin sekä vaativiin projektinhallinnan tai ohjelmistotuotannon ja kehittämisen tehtäviin. Tekniikan alalta valmistuneiden korkeakouluopiskelijoiden tulisi osata johtaa ja kehittää organisaatioita, prosesseja ja strategista liiketoimintaa sekä hyödyntää tietojohdamisen tukena esimerkiksi big dataa ja data-analyysiä. Projektien johtamiseen tulisi kyetä esimerkiksi lean-ajattelua hyödyntämällä. Valmistuneet opiskelijat kykenevät opintojen suorittamisen jälkeen toimimaan organisaatioissa tavoitteellisesti ja vastuullisesti, osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun ja johtamistehtävien lisäksi toimimaan osana tiimiä.

Tekniikan alan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamista edeltää opinnäytetyöprojekti, joka tekniikan alalla on usein työelämälähtöinen ja suuntautuu yrityksen tai muun organisaation toiminnan kehittämiseen. Porin yliopistokeskuksella toimivista tekniikan alan tutkinto-ohjelmista viimeisen kahden vuoden aikana valmistuneissa diplomitoissa on käsitelty esimerkiksi asiakaskokemuksen vaikutusta ostopäätökseen, start up –yritysten kehityskaarta, lean-periaatteiden hyödyntämistä organisaation kehittämisessä ja henkilöstön osaamisen kehittämistä asiantuntijaorganisaatiossa. Töissä.fi –palvelun mukaan ohjelmistotuotannon tai tuotantotalouden diplomi-insinöörit voivat työskennellä esimerkiksi seuraavilla nimikkeillä: *ohjelmistosuunnittelija, it-konsultti, software developer, ratkaisuarkkitehti, järjestelmäasiantuntija, tekninen konsultti, projektipäällikkö, kehityspäällikkö, senior software specialist, ohjelmistokonsultti, toimitusjohtaja, käyttöpäällikkö, tuotanto- ja laatukoordinaattori, hankintapäällikkö, aluepäällikkö, service delivery manager, ratkaisusuunnittelija, liiketoiminnan kehityspäällikkö, talouspäällikkö*

Yhteiskunta

Pori yliopistokeskuksella yhteiskuntatieteellisiä opintoja voi suorittaa kahdessa tutkinto-ohjelmassa: yhteiskuntatutkimuksen tutkinto-ohjelmassa pääaineena joko sosiologia tai sosiaalipolitiikka sekä sosiaalityön tutkinto-ohjelmassa, josta sosiaalityön pääaineopiskelijat valmistuvat lain mukaan

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

päteviksi sosiaalityöntekijöiksi. Lisäksi Porissa toimii Työn ja hyvinvoinnin maisteriohjelma. Valmistuneiden opiskelijoiden tutkintonimike on YTM, yhteiskuntatieteiden maisteri. Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteellisiin opintoihin Porin yliopistokeskuksella voi hakea erillisvalinnassa avoimen yliopiston väylän kautta sekä soveltuvan ammattikorkeakoulu- tai kandidaatintutkinnon (esim. sosionomi, sairaanhoitaja) ja siltaopintojen suorittamisen jälkeen.

Yhteiskuntatutkimuksen opiskelijoilla painottuu tutkinto-ohjelmassa vankka ymmärrys yhteiskunnallisista ilmiöistä ja yhteiskunnallisesta muutoksesta sekä hyvinvoinnista ja hyvinvointiyhteiskunnan järjestelmistä. Teemoja voivat olla esimerkiksi nuorten syrjäytymisen ehkäisy, työn ja perheen yhteensovittaminen, työttömyys tai työhyvinvointi, hyvinvointipalvelut ja erilaiset hyvinvointijärjestelmät sekä se, mitkä asiat tuottavat ihmisille hyvinvointia ja auttavat heitä selviämään haastavistakin tilanteista. Keskeisiä ovat tutkimustaidot, kuten kriittinen ajattelu, tutkimusprosessin läpivienti ja asiatekstin kirjoittaminen. Lisäksi yhteiskunta-alan asiantuntijoiden on tärkeää hahmottaa, miten tietoa voi hyödyntää ihmisten ja yhteisöjen hyvinvoinnin edistämiseksi vaikkapa kunnan, järjestön tai yksittäisen yrityksen tasolla.

Sosiaalityön ytimessä on sosiaalisten ongelmatilanteiden ymmärtäminen: syiden löytäminen, tilanteiden analysoiminen ja ratkaiseminen yhdessä asiakkaan tai yhteisön kanssa, tukien elämänhallintaa ja kulkien rinnalla. Sosiaalityöntekijät opiskelevat tuntemaan suomalaista yhteiskuntaa sekä eri ikäryhmien ja yhteisöjen kohtaamia haastavia tilanteita ja tarpeita. Tutkintokuvauksissa esiin nousevia teemoja ovat esimerkiksi lasten, nuorten ja perheiden tukeminen, kriisit tai terveydentilan muutokset, mielenterveys- ja päihdeongelmat, vaikeudet asumisessa ja taloudessa, ikäihmisten hyvinvointi sekä vammaisten ja vähemmistöryhmien oikeudet ja elämäntilanteet. Tärkeää on osata myös analysoida toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia.

Sosiaalityössä pyritään myös rakenteellisiin muutoksiin, muun muassa edistämään osallisuutta ja ehkäisemään syrjäytymistä, tukemaan yhteisöllisyyttä, vähentämään eriarvoisuutta ja parantamaan mahdollisuuksia terveyteen ja hyviin elintapoihin. Sosiaalityön opiskelijat perehtyvät sosiaalityön etiikkaan ja arvoperustaan. Alalla tarvitaan lisäksi kattavasti tietoa lainsäädännöstä sekä hyvinvointipalvelujen järjestelmästä julkisella, kolmannella ja yksityisellä sektorilla. Sosiaalityön

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

opiskelun korostetaan olevan monipuolista, koska se valmistaa sekä tutkimus- ja kehittämistyöhön että asiakastyöhön. Valmistuneet opiskelijat kykenevät valmistuttuaan toimimaan oman alansa itsenäisinä asiantuntijoina, ja työskentelemään yksilöiden ja yhteisöjen kanssa sekä moniammatillisissa verkostoissa. He harjaantuvat myös tuntemaan ajankohtaista yhteiskunnallista ja tieteellistä keskustelua sekä arvioimaan, hankkimaan ja tuottamaan tietoa – usein sovellettavaksi tai hyödynnettäväksi käytännössä.

Opintoihin kuuluu käytännön harjoittelujaksoja sekä pro gradu –opinnäytetyö. Viimeisen kahden vuoden aikana niissä on käsitelty esimerkiksi sosiaalityöntekijöiden työympäristöjä ja –käytäntöjä, läheissuhteiden merkityksiä ja niiden tukemista, asiakkaan tai läheisten roolia ja palvelukokemuksia erilaisissa sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä sosiaalisia ongelmia ja palvelujen muutoksia. Konkreettisesti on tutkittu muun muassa sanomalehtien varhaiskasvatuskeskustelua, vastaanottokeskustyön kuormitustekijöitä, vanhusten kotona pärjäämättömyyttä, jälkihuoltoon uorten kokemuksia jälkihuollon palveluista ja maaseutua sosiaalityön toimintaympäristönä.

Sosiaalityön pääaineesta valmistuneet maisterit voivat ainoana Suomessa työskennellä vakinaisesti sosiaalityöntekijöinä ja johtavina sosiaalityöntekijöinä. Yhteiskunta-alan muita työnimikkeitä ovat Töissä.fi –palvelun mukaan esimerkiksi: *hyvinvointikoordinaattori, sosiaalialan lehtori, projektipäällikkö, sosiaali- ja terveyspolitiikan asiantuntija, koulutussuunnittelija, tohtorikoulutettava/tutkija, henkilöstösuunnittelija, hankekoordinaattori, viestintäasiantuntija, palvelumuotoilija, työelämävalmentaja, toiminnanjohtaja, erikoissuunnittelija, rekrytoija, perusturvajohtaja, palvelujohtaja, tiimipäällikkö, kulttuurintuottaja, uutistoimittaja, tiedottaja ja verkkoviestintäpäällikkö.*

Kulttuuri

Turun yliopiston humanistiseen tiedekuntaan kuuluva kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen koulutusohjelma on Suomessa ainutlaatuinen ja tavoittaa siksi hakijoita ympäri maan. Opiskelijat voivat hakea suorittamaan joko koko 300 opintopisteen tutkintoa tai aiemman alemman korkeakoulututkinnon jälkeen pelkää maisterintutkintoa. Koulutuksen edetessä opiskelijat valitsevat yhden kolmesta pääainevaihtoehdosta, joita ovat digitaalinen kulttuuri, kulttuuriperinnön tutkimus tai

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

maisemantutkimus. Sivuainekokonaisuuksina valmistuneiden opintoihin voi kuulua esimerkiksi kulttuurituotannon suunnittelua, kulttuuri- ja elämysmatkailua sekä museologiaa, minkä lisäksi yleisiä ovat olleet muun muassa journalistisiikan opinnot. Opintoihin on mahdollista sisällyttää harjoittelu ja projektikursseja, joissa tehdään yhteistyötä oman alan keskeisten toimijoiden kanssa ja opitaan viemään läpi projekteja.

Digitaalinen kulttuuri tarkastelee yhteisöjä ja yksilöitä teknologian kulttuurisen murroksen valossa. Keskeisiä ilmiöitä ovat esimerkiksi verkkoyhteisöt ja sosiaalinen media, media- ja mobiiliteknologia, pelikulttuuri ja pelien kehittäminen sekä mediakulttuuri. Opiskelijat harjaantuvat monimediaiseen sisällöntuotantoon eli viestimään yhteisöissä ja tuottamaan esimerkiksi verkkosisältöjä, painettuja julkaisuja tai kirjoittamaan tieteellistä tekstiä laajalle yleisölle.

Kulttuuriperinnön tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita kulttuuriperinnöstä yhteiskunnassa ja ympäristössä. Opiskelijat vahvistavat käsitystään ihmisten identiteetistä ja suhteesta historiaan sekä siitä, mitkä asiat menneisyydestä nousevat esiin ja miten historiallisista tapahtumista kerrotaan ja kirjoitetaan. Heillä on asiantuntemusta kulttuuriympäristöistä ja ihmisten suhteesta menneeseen, ymmärrystä kulttuurien kohtaamisesta ja kulttuuriperinnön kestävästä käytöstä sekä tietoa erilaisten kulttuuriperinnön kentän prosesseista ja toimijoista, kuten museoista ja arkistoista.

Maisemantutkimus tutkii kulttuuripainotteisesta näkökulmasta rakennettua ympäristöä, luonnonmaisemaa ja kulttuurimaisemaa, kuten kaupunkiympäristöä, teollisuusmaisemaa, maaseudun kulttuurimaisemia ja luonnonsuojelualueita. Kenttätyö on tärkeä osa opintoja. Opiskelijat voivat työskennellä esimerkiksi maankäytön suunnittelun, rakennus- ja maisemasuojelun sekä matkailun ja ympäristökasvatuksen parissa.

Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen koulutusohjelmasta valmistutaan filosofian maisteriksi (FM). Opiskelijoiden pro gradu- opinnäytetyöt ovat viimeisen kahden vuoden aikana käsitelleet muun muassa sosiaalisen median käyttöä järjestömaailmassa, urheilukulttuurin muutosta, nuorten mediankäyttöä ja paikallismedioiden tilannetta sekä monipuolisesti digitalisaation vaikutuksia kulttuurikokemuksiin, esimerkiksi museovierailuun, sarjakuvan lukukokemukseen tai tanssiesitykseen.

Kestävä kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Pää- ja sivuainevalinnat vaikuttavat siihen, mille aloille ja millaisiin työtehtäviin valmistuneet opiskelijat sijoittuvat. Töissä.fi –palvelun mukaan edellä esiteltyjen humanististen alojen opiskelijoiden työnimikkeitä voivat olla esimerkiksi: *tiedottaja, työyhteisö- ja kehittämisasiantuntija, verkkotoimittaja, viestintäkonsultti, päätoimittaja, uutistoimittaja, digituottaja, uravalmentaja, projektipäällikkö, sisältöstrategi, markkinointipäällikkö, kirjailijatuottaja, kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja, markkinointisuunnittelija, museolehtori, palvelumuotoilija, kulttuurikasvattaja, konservaattori, asianhallinnan suunnittelija, järjestökoordinaattori, kehittämisspällikkö, visuaalinen suunnittelija, toiminnanjohtaja, asiakasneuvottelija, koulutuspäällikkö*

Kauppätieteet

Turun yliopiston kauppakorkeakoulun Porin yksikkö tarjoaa kauppätieteellisen alan kandi- ja maisterikoulutusta sekä toisen asteen jälkeen opintoja jatkaville, että jo aiemmin korkeakoulututkinnon suorittaneille Asiantuntijaorganisaatioiden liiketoimintaosaamisen maisteriohjelmassa. Kauppätieteellisen alan yliopisto-opinnot perehdyttävät opiskelijat Porin yliopistokeskuksessa syvällisesti erilaisiin liiketoimintaympäristöihin ja niihin vaikuttaviin tekijöihin sekä erityisesti asiantuntijaorganisaatioiden toimintaan ja onnistuneen toiminnan ehtoihin. Laaja-alaisen perusopinnojen jälkeen opiskelijat syventävät asiantuntijuuttaan yhdellä liiketoiminta-alan osa-alueella: johtamisessa ja organisoinnissa, laskentatoimen ja rahoituksen alalla tai markkinoinnissa.

Opiskelijoiden tulisi pääainevaihtoehdostaan riippuen tuntee johtamisen ilmiöitä ja teorioita, kyetä analysoimaan markkinoinnin merkitystä ja toteuttamaan vaikuttavaa markkinointia tai osata toimia vaativissa yritysrahoituksen ja yrityksen taloudenpidon tehtävissä sekä esimerkiksi huomioida vastuullisuutta ja eri alojen tai sektorien ominaispiirteitä. Asiantuntijan työelämätaitoihin taas kuuluvat verkostomaisuus, kulttuurien välinen yhteistyö, esimiestaidot, esiintyminen ja tiimityöskentely sekä kehittämisen ohjaus ja koordinointi. Koska liiketoimintamaista ajattelua tarvitaan lähes kaikkialla, ei työkenttä rajaudu yritysmaailmaan – vaikka sekin on laajuudessaan suuri.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Tärkeä osa tutkintoa on liiketoiminta-ajattelun soveltaminen käytännön tilanteisiin. Se tarkoittaa esimerkiksi kykyä viestiä ja tuottaa hyödyllistä tietoa yrityksen päätöksenteon tueksi, liiketoiminnan haasteiden tunnistamista, analysoimista ja ratkaisemista, uusien liiketoimintamahdollisuuksien tunnistamista sekä myynnin, markkinoinnin ja brändin rakentamista. Opintoihin sisältyy soveltavia projektiopintoja ja erilaisia muita mahdollisuuksia työelämäyhteistyöhön.

Viime aikaisissa pro gradu –opinnäytetöissä, jotka TuKKK:sta ovat valmistuneet, on tarkasteltu esimerkiksi kolmannen sektorin roolia sote-palvelujen tuottajana, asiakaskeskeisen hoitoprosessin kehittämistä ja johtamista, palvelujen digitalisaatiota yritysmaailmassa, vastuullisuutta ja kaupunkibrändin rakentamista. Töissä.fi –palvelun mukaan työnimikkeitä kauppatieteiden maistereilla voivat olla esimerkiksi: *johdon konsultti, tilintarkastaja, tuotepäällikkö, koulutuspäällikkö, business designer, myyntipäällikkö, rekrytointikonsultti, markkinointi- ja viestintäpäällikkö, tulosityksikön johtaja, toimitusjohtaja, digitaalisen viestinnän asiantuntija, järjestöpäällikkö, business controller, kirjanpitäjä, veroasiantuntija, analyytikko, tutkimuspäällikkö, juontaja.*

Kestävä kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Yhteenveto

Myynti, markkinointi ja viestintä Monikanavaisen viestinnän toteuttaminen ja kehittäminen Sisältösuunnittelu ja sisällön tuottaminen (esim. blogit, artikkelit, nettisivut) Someosaaminen ja digitaalisuus Markkinointi, kampanjan toteuttaminen ja brändityö	Tutkimus ja opettaminen Tutkimusvalmiudet Tiedonhankinta, analysointi ja soveltaminen Itsenäinen ja pitkäjänteinen työskentely Argumentointi Opettaminen Ongelmanratkaisu	Muutos ja kehittäminen Toiminnan ja palveluiden suunnittelu ja kehittäminen Ideointi ja innostaminen Tietotekniset taidot ja teknologian hyödyntäminen Menetelmät esim. yhteiskehittäminen ja palvelumuotoilu Toimintatutkimus ja arviointitutkimus Yksilön ja yhteiskunnan olosuhteiden muuttaminen Yhteiskunnallinen vaikuttaminen
Tapahtumat, elämykset ja innovaatiot Kulttuuri- ja elämysmatkailu Kulttuurin tuottaminen (esim. teatteri, museo, kirjan toimittaminen) Seminaarien ja konferenssien, työpajojen, koulutusten ja teemapäivien järjestäminen Tuote- ja palveluinnovaatioiden tuottaminen ja jalostaminen käytäntöön	Johtaminen ja päätöksenteko Asiantuntijaorganisaatioiden johtaminen Ennakointi ja tiedon tuottaminen Suunnittelu ja osallisuus Päätöksenteko, seuranta ja arviointi Esimiestyö ja johtamisen kehittäminen Osaamisen ja työhyvinvoinnin johtaminen Koulutusten suunnittelu, koordinointi ja toteuttaminen	Hankkeiden ja projektien läpivienti Projektin suunnittelu Rahoitusten hakeminen Toteutuksen koordinaatio ja johtaminen Hallinto, raportointi, seuranta ja arviointi Muutoksen toteuttaminen

Kuva 2. Porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden akateemisen ja alakohtaisen asiantuntijuuden sovellusmahdollisuuksia työelämässä.

5.3. Laaja-alaisuus, monitieteisyys tai -alaisuus

Porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden asiantuntijuus on laajasti sovellettavissa erilaisiin konteksteihin ja toimintaympäristöihin. Yliopistoissa suoritettavat alemmat ja ylemmät korkeakoulututkinnot valmistavat harvoin työskentelyyn suoraan tietylle alalle. Ne kehittävät valmiuksia, joita voi olla haastavaa sanoittaa konkreettisesti, mutta joiden avulla voi tehdä hyvin monipuolisesti vaativia asiantuntijatehtäviä, ratkaista ongelmia ja tuottaa tietoon perustuvia uusia avauksia. POSOK-hankkeen POSSE-projektin selvityksessä (Elonen & Kaukkila 2017) myös työelämän toimijat sosiaali-, terveys- ja hyvinvointialoilla näkivät opiskelijoiden vahvuutena sen, että he ovat ennakkoluulottomia ja voivat tuoda aidosti uusia näkökulmia tilanteisiin. He pystyvät lisäksi yhdistämään käytännön työkokemusta ja usein käytännönläheisiä aiempia opintoja tieteelliseen

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

tutkimustietoon ja teorioihin. (Elonen & Kaukkila 2017). Myös Turun yliopiston kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen tutkinto-ohjelmasta valmistuneet kokivat pääosin, että heidän koulutuksensa takaa mahdollisuudet toimia monenlaisissa tehtävissä ja, että laaja yleisosaamisensa on ollut työllistymisen kannalta tärkeämpää kuin kapean alan syvälinen tuntemus (Elonen 2014). Laaja-alainen asiantuntijuus näyttäytyy siten selkeästi valmistuvien opiskelijoiden voimavarana.

Laaja-alaisuus voi rakentua myös aiemmin hankitun osaamisen pohjalle. Varsinkaan aikuisopiskelijoilla asiantuntijuus ei perustu ainoastaan viimeisimpään koulutukseen, vaan sitä tuottavat myös aikaisemmat koulutukset ja työkokemus. Vapaa-ajan harrastuneisuus voi niin ikään suunnata ja vahvistaa tietyn osa-alueen tuntemusta. Aiemman osaamisen, harrastuneisuuden ja nykyisen koulutuksen yhteenliittymänä rakentuu yksilöllisiä ja usein monialaisia tai –tieteisiä kokonaisuuksia. Se voi tarkoittaa ”rajapinnoilla” toimimista, erilaisten työympäristöjen tuntemista ja kykenemistä monipuolisiin tehtäviin. Lisäksi opintoihin sisältyy usein työskentelyä ryhmissä tai moniammatillisissa tiimeissä, usein käytännön ongelmia ratkoen.

Sosiaali-, terveys- ja hyvinvointialan toimijoiden osaamistarpeet korkeasti koulutetuille jakautuivat Elonen ja Kaukkilan (2017) selvityksessä neljään laajaan kokonaisuuteen: kehittämiseen, asiantuntijuuteen, viestintään ja yhteiskuntaan. Sosiaali-, terveys- ja hyvinvointialoilla tarvitaan alan osaajien lisäksi myös liiketoiminnan, viestinnän ja teknologian tuntijoita, kulttuurien ja yhteiskunnallisten kehityskulkujen ymmärtäjiä, koodareita sekä palvelujärjestelmän kokonaisuutta ja hallinto-organisaatioita hahmottavia asiantuntijoita, joilla on tietoa ja mahdollisesti myös kokemusta sote-alan toimintaympäristöstä. Porin yliopistokeskus on yksi paikka, jossa tällaista asiantuntijuutta on mahdollista rakentaa ja valmistuneista maistereista tai diplomi-insinööreistä sote-taustaisia löytyy kaikista neljästä yksiköstä.

Monitieteisyyttä tai –alaisuutta rakentuu paitsi osaamiskokonaisuuksissa, myös yksittäisen tutkinnon sisällä. Se liittyy asiantuntijuuden luonteen muutokseen. Asiantuntijoiden olisi kyettävä ratkaisemaan monimutkaisia ja globaaleja ongelmia esimerkiksi ilmastonmuutokseen, turvallisuusuhkiin, väestönkasvuun, kestäväan ruuantuotantoon, maahanmuuttoon, kasvavaan eriarvoisuuteen ja köyhyyteen (Hytönen 2016). Myös kansallisella ja paikallisella tasolla useat ajankohtaiset ilmiöt edellyttävät moninäkökulmaista tarkastelua ja soveltavaa asiantuntijuutta. Tällaisten haasteiden

Kestävä kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

edessä asiantuntijuus on yksilötason lisäksi myös yhä enemmän ryhmien ja tiimien, verkostojen ja organisaatioiden kykyä ratkaista yhdessä uusia ja muuttuvia ongelmia (Anttila 2011). Porin yliopistossa on ristiinopiskelun avulla pyritty mahdollistamaan ”akateemiseksi moniosaajaksi” (Helander ym. 2009) kouluttautumista. Ristiinopiskelu tarkoittaa vaihtoehtoa sisällyttää toisen yliopiston koulutustarjontaa omaan tutkintoon. Yliopistokeskuksella on ollut myös useamman yksikön yhteisiä maisteriohjelmiä, joissa on yhteisiä moduuleja, esimerkiksi Hyvinvointipalvelujen järjestämisen (TAU)/Hyvinvointialan liiketoimintaosaamisen (TuKKK) maisteriohjelma. Yksiköillä on myös yhteisiä tutkimus- ja kehittämisprojekteja.

Vuonna 2018 toteutetussa ja Porin yliopistokeskuksen opiskelijoille suunnatussa Hyvinkö pyyhkii? –selvityksessä noin neljäsosa opiskelijoista oli hyödyntänyt emoyliopistojen välistä ristiinopiskelun mahdollisuutta. ASTe-hankkeen 2019 toteuttaman kyselyn vastaajista noin kolmasosa oli tehnyt poikkitieteellistä yhteistyötä Porin yliopistokeskuksen tutkinto-ohjelmien kanssa. Kolme neljästä korkeakouluopiskelijasta olisi kuitenkin kiinnostunut yhteistyöstä. Osana ASTe-hankkeen vuonna 2019 toteuttamaa opiskelijakyselyä opiskelijoilta tiedusteltiin myös, millaisten toimijoiden kanssa he olisivat kiinnostuneita tekemään yhteistyötä. Vaikka vastauksissa eivät ole kattavasti edustettuina kaikkien Porin yliopistokeskuksen tutkinto-ohjelmien opiskelijat, on mainintojen skaala laaja. Se osoittaa, että opiskelijat kokevat voivansa hyödyntää yliopisto-opinnoissa ja muissa yhteyksissä kertynyttä asiantuntemusta monipuolisesti työ-, elinkeino- ja yhdistyselämän eri sektoreilla. Avoimissa vastauksissa todettiin myös useampaan kertaan, että oma osaaminen on relevanttia alalla kuin alalla, eikä sitä siksi ole tarpeen rajata tiukasti. Esimerkiksi kaupallisen tai ohjelmistoalan sisältöjen ja työkalujen hallinta hyödyttää niin yrityssektorilla, järjestökentällä kuin julkisellakin puolella.

Myös opiskelijoiden esiin nostamat kiinnostavat työtehtävät kattavat laajan skaalan aloja ja nimikkeitä. Konkreettisia mainintoja saivat esimerkiksi markkinoinnin, viestinnän ja journalismin asiantuntijatehtävät, taloushallinto ja tilintarkastus, sote-alan hallinto ja johtaminen sekä henkilöstöjohtaminen. Kaikki eivät kuitenkaan olleet halukkaita rajaamaan tiettyä alaa. ”*Koen tutkintoni mahdollistavan hyvin laajasti eri alojen ja eri tehtävien suorittamiseen*” ja ”*Tekniikan tohtori mahdollistaa ihan minkä tehtävän tahansa*”, totesivat eräät vastaajista.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Poikkitieteelliseen yhteistyöhön liittyy selkeitä mahdollisuuksia sekä yksilöille että yhteisöille ja yhteistyökumppaneille. Opiskelijat näkivät, että alojen välinen dialogi auttaa saamaan käsiteltävästä ilmiöstä monitahoisemman kuvan. Parhaimmillaan he voivat täydentää toistensa asiantuntemusta ja löytää reittejä innovatiivisuuteen ja luoviin ratkaisuihin. Yksilötasolla tieteidenvälisen yhteistyön nähtiin kehittävän omaa ajattelua, auttavan ymmärtämään erilaisia näkökulmia tai mielipiteitä ja näyttävän oman alan uudessa valossa. Poikkitieteellinen tekeminen voikin olla hyvä työväline oman osaamisen tunnistamiseen. Vastaajat huomioivat myös mahdollisuuden rakentaa uusia kontakteja. Sote-alan työelämässä monitieteinen yhteistyö on kannatettavaa ja eri alojen asiantuntemuksen saaminen organisaatioiden tueksi erittäin kaivattua (Elonen & Kaukkila 2017).

Poikkitieteellisen yhteistyön haasteet liittyvät opiskelijoiden näkökulmasta erityisesti käytännön toteutukseen eli aikataulujen yhteensovittamiseen, hallinnollisiin haasteisiin eli esimerkiksi opintopisteyttämiseen ja työnjakoon. Myös eri tieteenalojen väliset ennakkoluulot ja erilaiset ajattelutavat tai kiinnostuksenkohteet näyttäytyivät mahdollisina esteinä. Yksittäiset vastaavat ilmaisivat myös tiedekuntien tutkimusaiheiden tai substanssiosaamisen olevan kaukana toisistaan. On kuitenkin syytä kiinnittää huomiota siihen, että monet teemat, kuten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, kattavat osa-alueita hyvinvointiteknologiasta työhyvinvointiin ja terveydenhuollon prosesseista asiakkaiden palvelukokemuksiin.

5.4. Elinikäinen oppiminen

Verrattuna muihin yliopistokeskuksiin on Porin yliopistokeskuksessa poikkeuksellista ollut akateemisen peruskoulutuksen eli alemman korkeakoulututkinnon tarjoaminen humanistisella, kaupallisella ja aiemmin myös teknillisellä ja yhteiskuntatieteellisillä aloilla. Yliopistokeskusten painotus on kuitenkin maisterikoulutuksessa, ja se luonnehtii myös Porissa tarjottavia koulutuksia ja opiskelijoiden profiilia. Porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden ikähaarukka on laaja ja on tavanomaista, että heillä on taustallaan aiemmin hankittu alempi korkeakoulututkinto tai muita opintoja; keskimäärin suoritetaan jo kolmatta tutkintoa. ASTe-hankkeen 2019 toteuttamaan kyselyyn osallistuneista neljänneksellä oli taustallaan toisen asteen tutkinto, yli puolella alempi korkeakoulututkinto eli useimmiten AMK-tutkinto ja seitsemällä vastaajalla ylempi AMK-tutkinto

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

tai maisteritutkinto. Myös Porin yliopisto-opiskelijoiden elämää tarkastelleessa Hyvinkö pyyhkii? – kyselyssä (Wallenius 2018) puolella vastaajista oli taustallaan ammattikorkeakoulututkinto tai kandidaatintutkinto. Työkokemusta opiskelijoilla taas on keskimäärin 13,5 vuotta. Erityisesti tekniikan ja yhteiskunnan aloilla aikuisopiskelu on yleistä. Myös se, mihin uravaiheeseen opinnot sijoittuvat, vaihtelee.

Porin yliopistokeskuksessa aikuis- ja täydennyskoulutusta on kehitetty esimerkiksi ammattikorkeakoulun ja avoimen yliopiston väyläopinnoilla. Myös ammattikorkeakoulututkinnon suorittanut henkilö voi tällöin halutessaan edetä alueella teoreettispainotteisiin opintoihin ja suorittaa maisterintutkinnon yliopistokeskuksessa. Maisteriohjelmien opiskelijoilla onkin erilaisia taustoja. Moni on jo pääosin työelämässä ja osa on suorittanut ammattikorkeakoulututkinnon ja osa kandidaatintutkinnon muualla. Porin yliopistokeskuksen opiskelijaprofiilia voidaan pitää esimerkkinä siitä, miten korkeakoulutus on muuttunut osaksi elinikäisen oppimisen jatkumoa, johon voidaan tulla vaihtelevia väyliä pitkin erilaisella pohjakoulutuksella ja eri elämänvaiheissa (Lairio 2011, 144). Heterogeeninen opiskelijayhteisö voi asettaa myös haasteita yliopistojen yleisten työelämätaitojen kehittämiseksi, sillä lähtötilanteet ovat erilaisia ja ne tiedot ja taidot, joita tarvitaan toisessa työssä, eivät ole tärkeitä toisissa ja saattavat samankaltaisissakin tehtävissä vaihdella työnantajasektoreittain (Tuominen 2012a).

Lisäopiskelu voi laajentaa työllistymis- ja etenemismahdollisuuksia tuottamalla kvalifikaatioita ja virallisia pätevyksiä. Se antaa myös syvyyttä omaan työhön. Sirkka, Åstedt-Kurki, Rauhala ja Paunonen tutkivat vuosituhaten vaihteessa (1999) vahvan käytännön ammattikokemuksen omaavien sairaanhoidon opettajien tieteellisen ajattelun muutosta yliopisto-opinnoissa. Heille maisterikoulutus toi tutkivaa otetta omaan työhön, lisäsi itsevarmuutta ja herätti kriittistä, eettistä ja filosofistakin pohdintaa omasta alasta. Koulutus näkyi työelämässä muun muassa oman alan kehityksen seuraamisena, osallistumisena yhteiskunnalliseen keskusteluun, kokeiluhalukkuutena ja uuden omaksumisena sekä työn tietoperustaisuuden vahvistamisena.

Kestävä kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

5.5. Työelämäkytkökset

Sen lisäksi, että monella Porin yliopistokeskuksen opiskelijalla on usein taustallaan aikaisempi tutkinto, on heillä myös työkokemusta ja tiiviit suhteet työelämään opintojen aikana. Hyvinkö pyyhkii? –kyselyn (Wallenius 2018) vastaajista 48 prosentille työssäkäynti oli pääasiallinen tulonlähde ja 44 prosenttia työskentelee yli 30 tuntia viikossa. Päätoimisen työn ohessa opiskelee yli kolmannes, ja joka neljäs tekee töitä sivutoimisesti opintojen ohessa. Työssäkäynti opintojen ohessa, varsinkin loppuvaiheessa, ei Suomessa ole harvinaista. Ahon ym. (2012) työtä tekevien määrä oli lähes kaksi kolmannesta kaikista korkeakouluopiskelijoista. Työnteko saattoi hieman viivästyttää valmistumista, mutta ne opiskelijat, jotka työskentelivät opintojen ohella paljon, myös työllistyivät helpommin ja saivat seurantajaksolla korkeampaa palkkaa kuin verrokkiryhmä, joka ei opintojen ohella työskennellyt.

Opintojen aikainen työ kartuttaa oman alan työkokemusta. Ahon ym. (2012) Selvityksessä lähes 70 prosenttia tutkituista opiskelijoista oli tehnyt töitä, jotka liittyvät opiskeltavaan alaan. Monella työt jatkuivat saman kaltaisissa tehtävissä myös valmistumisen jälkeen. Myös Porin yliopistokeskuksen opiskelijoille tärkein motivaatio työssäkäynnille oli uusien tietojen ja taitojen oppiminen. On todettu, että työssäkäynti on ammattitaidon ja osaamisen kehittämisen kannalta hyödyllistä, minkä lisäksi se opiskelumotivaatiota (Aho ym. 2012) Onkin tärkeää huomata, että opiskelijat saattavat kasvattaa omaa osaamistaan myös muiden kuin omaan tutkintoon kuuluvien opintojen tai koulutusten kautta. Lisäksi moni kokee tärkeiden taitojen kehittyvän työelämässä (Puska 2019). Työn ohella opiskeleminen mahdollistaa yliopistokoulutuksen aikana saadun uuden tiedon siirtämisen välittömästi käytännön työhön, ja opintoja on mahdollista ohjata käytännön tarpeiden mukaisesti (Sirkka ym. 1999). Työelämä vaikuttaa myös käsitykseen itsestä asiantuntijana. Esimerkiksi Laura Kuivamäen (2016) sosiaalityön pro gradu –tutkielmassa sosiaalityön aikuisopiskelijoiden ammatti-identiteetti rakentuu työelämässä, ei niinkään yliopistossa.

Työelämäyhteydet opinnoissa

Työelämä on tiiviisti mukana myös Porissa opiskelevien opinnoissa. ASTe-hankkeen vuoden 2019 kyselyn vastaajilta tiedusteltiin, millaisia työelämämuotoja heidän nykyisiin opintoihinsa sisältyy.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Eniten mainintoja (32 kpl) saivat vierailijaluennot, yritys- tai organisaatiovierailut (23 kpl) ja kurssien harjoitustyöt tai projekti (18 kpl). Noin neljäsosalla vastaajista opintoihin sisältyi työharjoittelu ja joka kuudennella työelämälähtöinen opinnäytetyö. Yksittäisiä mainintoja saivat myös AHOT-prosessi eli aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen, mentoriohjelma ja urasuunnittelua käsittelevät kurssit. Työelämäyhteistyön projektit tuovat myös merkintöjä ansioluetteloon ja verkostoja alan toimijoihin. Porin yliopistokeskuksella toimivien tutkinto-ohjelmien henkilökunnan haastattelujen perusteella voidaan todeta, että vaihtelu yhteistyön määrissä ja käytännöissä on alojen välillä suurta, mikä saattaa juontua oppiaineiden keskenään erilaisista tarpeista ja lähtötilanteista. Yhteistyöalueena opetushenkilökunta nosti Satakunnan esiin positiivisessa valossa, sillä keskeiset toimijat tuntevat toisensa ja yhteistyöhön on yhteinen tahtotila.

Kyselyssä selvitettiin opiskelijoiden toiveita työelämäyhteistyöltä. Erityisesti painotettuun verkostojä ja työkokemusta; kontaktien luomista työelämän toimijoihin ja tulevaisuudessa mahdollisiin työnantajiin tai yhteistyökumppaneihin sekä työelämätaitojen kehittämistä. Opiskelijat halusivat mahdollisuuksia soveltaa asiantuntijuuttaan käytännön tilanteissa; vastauksissaan he puhuvat ”*työelämän todellisuudesta*” ja ”*todellisesta työelämästä*”. Sen lisäksi, että opiskelijoiden tarpeena on tehdä osaamistaan näkyväksi, odottavat he työelämälähtöistä tietoa oman alansa ajankohtaisista ilmiöistä ja työtavoista, työllistymisen alueellisista mahdollisuuksista sekä osaamistarpeista. Mainintoja saivat tähän liittyen myös mentorointi ja itsensä kehittäminen. Konkreettisina opintojen aikaisina työelämäyhteistyön muotoina vastaajat mainitsivat työelämäläheisen pro gradu- tai diplomityön tekemisen, korkeakouluharjoittelun ja vierailijaluennoitsijat. Myös opetushenkilökunta painotti, että työllistyminen on tärkeä näkökulma. On esimerkkejä, joissa samalta alalta valmistuneita on hyvien kokemusten pohjalta tehty useampia rekrytointeja samaan yritykseen. Parhaimmillaan opiskelijoiden tai vastavalmistuneiden palkkaaminen auttaa kyseenalaistamaan olemassa olevia käytäntöjä ja tuomaan mukanaan uutta kulttuuria.

Opiskelijat kokivat kaikki tutkinto-ohjelmiin nykyisin sisältyvät työelämäyhteistyön muodot – työelämävierailut, vierailijaluennot, kurssityöt tai projektikurssit, työharjoittelu, opinnäytetyöyhteistyö ja niin edelleen – toimiviksi. Toimivina käytäntöinä mainittiin erikseen yritysvierailut ja vierailijaluennot eli erilaiset matalan kynnyksen tilanteet omien

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

tulevaisuudenkuvien laajentamiseen. Esimerkiksi käytännönläheisten kurssien opettajat saattavat tulla työelämästä. Opiskelijat esittivät ASTe-hankkeen toteuttamassa kyselyssä myös työelämäyhteistyön kehitysehdotuksia – sekä edellä mainittujen hyvien käytäntöjen edistämistä, että vuoropuhelun ja tiedottamisen vahvistamista. He toivoivat yritysvierailujen ja vierailijaluennoitsijoiden lisäämistä, opinnäytetöiden ja projektitöiden mahdollistamista sekä opintojen joustavoittamista. Vahvimmin esiin nousee kohtaamisten mahdollistaminen; opiskelijat toivovat parempaa tiedottamista heille tarjolla olevista mahdollisuuksista ja paikallisista työllistäjistä esimerkiksi messujen avulla. He peräänkuuluttavat myös työorganisaatioiden ja koulutuksen järjestäjän aktiivisuutta:

”Yritysvierailut, jossa tapaa yrityksen henkilöstöä, ovat toimivia, mutta niitä on liian vähän (eli ne eivät ole suoraan osa opintoja). Lisäksi vierailuja järjestää lähinnä oma ainejärjestömme, mistä johtuen toivoisin myös julkiselta sektorilta ja yliopistolta panostuksia siihen, että yritykset kiinnostuisivat korkeakoulu yhteistyöstämme. Mielestäni kaikkia ylläolevat tavat pitää yhteyttä elinkeinoelämään ovat toimivia, mutta niitä ei järjestetä tarpeeksi. Tästä johtuen korkeakoulu tutut tulevaisuuden osajat kaikkoon Satakunnasta.” (Opiskelija)

Opiskelijat olivat melko laajasti kiinnostuneita myös uusista työelämäyhteistyön muodoista. Suosituimpia vastaajien keskuudessa olivat projektimuotoisten toimeksiantojen toteuttaminen (26), työelämälähtöiset innovointi- ja ongelmanratkaisutilaisuudet (23) sekä mahdollisuus tukea tai neuvoa (”sparrata”) maakunnan yrityksiä ja yhdistyksiä. Myös työelämäpäivät (21), opinnäytetyöyhteistyöt (18) sekä työelämän tarpeisiin vastaavat kurssityöt saivat melko paljon (18) mainintoja, samoin kuin yrittäjyyteen liittyvät kurssit ja tilaisuudet (15) sekä taiteelliset ja visuaaliset projektit (13). Tampereen yliopiston (yhteiskuntatieteet, Pori) julkaisussa ”Monitieteisen opiskelija-asiantuntijuuden hyödyntäminen Satakunnan alueen sosiaali-, terveys- ja hyvinvointipalvelujen kehittämisessä” (Elonen & Kaukkila 2017) on selvitetty työelämän toimijoiden näkemyksiä Porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden asiantuntijuudesta ja sen hyödyntämisen mahdollisuuksista. Sotehy-alan asiantuntijoiden hyväksi kokemat yhteistyön muodot vastaavat melko hyvin opiskelijoiden mielipiteitä; mainintoja saivat asiantuntijatyö ja tapauskohtaiset projektityöt, tutkimus-

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

tai opinnäyteyhteistyö, harjoittelu sekä mentorointi. Useissa Porin yliopistokeskuksella toimivan opetushenkilöstön haastatteluihin todettiin, että käytännönläheistä työelämäyhteistyötä on askel askeleelta pyritty lisäämään. Tämä kertoo opiskelijoiden näkemisestä yritys- tai muun toiminnan todellisena kehittäjänä:

”Niin niin siinä on siinä on lisätty viime vuosina me ollaan lisätty sitä yhteistyötä esimerkiksi mun kursseilla on aina joku toimeksanto jonkun yrityksen kanssa tehdä joku projekti et se on aina niinku mun mutta sen lisäksi meillä alkaa olla nyt niitä yhteisiä kursseja niinku kaikille pääaineille yhteisiä.” (Henkilökunta)

Yritysvierailut ja yritysten esittelyt sekä käytännönläheisyys ja käytännön projektit opinnoissa nousivat esiin myös opiskelijoiden mainitsemissa akateemisiin valmiuksiin liittyvissä tuki- ja koulutustarpeissa. He kuitenkin painottavat, että opiskelijoiden tulisi projektitoissa kyetä todella oppimaan ja hyödyntämään osaamistaan. Henkilökunta taas toi esiin, miten käytännön työn kautta opitaan tuntemaan myös eri toimialojen erityispiirteitä, mikä esimerkiksi sosiaali-, terveys- ja hyvinvointialoilla on tärkeää. Omien työelämävalmiuksien kehittämisessä painotettiin vahvasti myös verkostoitumisen merkitystä ja yliopistokeskuksen opiskelija-asiantuntijuudesta viestimistä työelämän suuntaan:

”Toivoisin yliopiston ja julkisen sektorin heräävän siihen, että he voivat toimia tärkeänä linkkinä opiskelijoiden ja elinkeinoelämän välillä. Minusta suora yliopistokeskuksen ja sen opiskelijoiden mainostaminen työnantajille olisi erittäin hyvä keino lisätä korkeakoulu yhteisömmme tunnettavuutta.” (Opiskelija)

Kyselyyn vastanneista korkeakouluopiskelijoista hieman alle 40 prosenttia koki, että opintojen aikainen nykyinen työelämäyhteistyö vastaa omiin tarpeisiin, mutta lähes yhtä suuri osuus heistä ajatteli päinvastoin. Opiskelijoiden tarpeena ei niinkään ole hahmottaa oman asiantuntijuuden tarjoamia mahdollisuuksia, vaan saada tilaisuuksia soveltaa sitä ja rakentaa verkostoja. Selkeä enemmistö opiskelijoista osaa mielestään tunnistaa ja sanoittaa omaa asiantuntijuuttaan. Tämä vahvistaa aikaisempien, erityisesti Tampereen yliopiston POSOK-hankkeessa toteutetun kyselyn, antamaa kuvaa Porin yliopistokeskuksen opiskelijoista oman potentiaalinsa tuntevina (Elonen &

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Kaukkila 2017). Sen perusteella opiskelijat voivat hyvin toimia asiantuntijoita, koska heillä on sekä nykyisissä opinnoissaan että aikaisemmissa opinnoissaan ja työkokemuksen kannalta saavutettua tietoa ja taitoa. Myös käsillä olevan kyselyn osalta lähes kaikki vastaajat olivat luottavaisia sen suhteen, että yliopistokoulutuksen tuottamaa osaamista voi hyödyntää työelämässä. Vain alle joka kymmenes opiskelija koki, ettei heillä tällä hetkellä olisi hyviä valmiuksia siirtyä koulutustaan vastaaviin työtehtäviin. Tämä voidaan nähdä osoituksena jo opintojen aikaisesta asiantuntijuudesta, sillä kaikki vastaajat eivät olleet lähellä valmistumista.

Opiskelijoiden näkökulmasta haasteena vaikuttaa olevan Porin yliopistokeskuksessa opiskeltavien tutkintojen tunnettuus työnantajien keskuudessa. Vaikka 48 prosenttia vastaajista koki tutkintonsa olevan tunnettu, oli lähes joka kolmas vastaaja väitteestä jokseenkin tai täysin eri mieltä. Myös Porin yliopistokeskuksen opetushenkilökunta koki osin, että aktiivisesta sidosryhmäyhteistyöstä huolimatta kaikki alueen työnantajat eivät vielä tunne yliopistokeskusta. Elonen ja Kaukkila (2017) havaitsivat, etteivät ainakaan sosiaali-, terveys- ja hyvinvointialan – yhden merkittävimmän työllistäjän – toimijoilla ollut tietoa siitä, millaista koulutusta ja osaamista Porin yliopistokeskuksella tuotetaan, eikä myöskään kokemusta yhteistyön toteuttamisesta. Esimerkiksi eräässä henkilökunnan haastatteluista kuitenkin määritettiin, että osaltaan myös Porin yliopistokeskuksella toteutettavan tutkintokoulutuksen tehtävänä on palvella yritysten kehittymistä ja menestystä muun muassa osaavia ja asiantuntevia työntekijöitä kouluttamalla.

Yhteenvedona voidaan todeta, että opiskelijat ovat motivoituneita toteuttamaan työelämäyhteistyötä, mutta kokevat sen tällä hetkellä olevan osin opinnoista irrallista ja liiaksi kiinni yksilöiden tai opiskelijajärjestöjen aktiivisuudesta. He ovat avoimia uusille avauksille ja luottavaisia oman asiantuntijuutensa suhteen. Opiskelijoiden tarpeisiin vastaaminen ei välttämättä edellytä uusien toimintamallien kehittämistä, vaan nykyisten hyvien käytäntöjen vahvistamista ja ennen kaikkea tiedonvälityksen parantamista. Vastaajat ehdottavat konkreettisia toimia tilanteen edistämiseksi: yliopistokeskuksen markkinointia suoraan alueen työnantajille, konkreettista yhteistyötä mahdollistavia kursseja, harjoittelu- ja traineepaikkojen lisäämistä sekä kampuksella järjestettäviä työmahdollisuuksista kertovia luennoitsijoita ja tapahtumia. He mainitsivat myös yrittäjyyden edistämisen ja uraohjauksen vahvistamisen. Eniten opiskelijat kuitenkin peräänkuuluttavat verkostoitumista.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Kiinnostus työskennellä Satakunnassa

Porin yliopistokeskus on vahvasti alueellinen organisaatio ja houkuttelee sekä satakuntalaisia että sen ulkopuolisia hakijoita. Alueellisen elinvoiman ja kestävän sosiaalisen sekä taloudellisen hyvinvoinnin näkökulmasta on kuitenkin syytä kiinnittää huomiota siihen, kiinnittyvätkö yliopistokeskuksen opiskelijat alueeseen ja työllistyvätkö he itsensä työntekijöinä tai yrittäjinä Satakunnassa. Kysely antaa tilanteesta positiivisen kuvan; vastanneista opiskelijoista 70 prosenttia oli jokseenkin tai täysin samaa mieltä väittämän ”Voin ajatella työskenteleväni Satakunnassa valmistumisen jälkeen” kanssa. Satakuntaa kuvailtiin ”*viihtyisänä ja edullisena paikkana*”, jonne ”*voisin mielelläni jäädä tänne asumaan opintojeni jälkeen*”. Porin yliopistokeskuksen henkilökunnan haastatteluissa tuli esiin kuvauksia alueelle työllistyneistä valmistuneista opiskelijoista. Toisaalta niissä painotettiin sitä, että osa yliopistokeskuksen tutkinto-ohjelmista on koko Suomen mittakaavassa harvinaisia tai ainutlaatuisia eikä ole toivottavaakaan, että kaikki yhden sektorin asiantuntemus keskittyy samaan paikkaan.

Opiskelijoille suunnattuun kyselyyn vastanneet eivät kovin vahvasti kokeneet, että yliopisto olisi rakentanut työelämän verkostoja Satakunnassa, sillä yli puolet vastasi asian olevan toisin. Niin ikään noin puolet kyselyyn vastanneista opiskelijoista oli tietoisia siitä, millaisia mahdollisuuksia heidän opiskelemallaan alalla on Satakunnassa. Vaikuttaa kuitenkin siltä, ettei kuva kaikissa tapauksissa ole kovin positiivinen. Avoimissa vastauksissa tuotiin useaan kertaan esiin, ettei Satakunnassa ole mielekkäitä työpaikkoja omalle alalle ja yliopistokoulutusta vastaaviin tehtäviin esimerkiksi siksi, että työnantajat priorisoivat ammatti- tai ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita, kiinnostavan alan toimintaa ei ole tai resursseja suunnataan tietyille aloille (esim. taide ja kulttuuri) hyvin rajallisesti. Lisäksi jotkut vastaajat mainitsivat piilotyöpaikat ja suhteiden merkityksen työllistymisessä. Voidaan siis todeta, ettei Satakunnan työpaikkojen tarjonta kohtaa Porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden osaamista ja kiinnostuksen kohteita. Opiskelijat olisivat kiinnostuneita asettumaan Satakuntaan, mutta suhtautuvat skeptisesti omaan työllistymiseensä.

Tampereen yliopiston Porin sosiaalitieteellinen oppimiskeskittymä –hankkeessa haastatellut (Elonen & Kaukkila 2017) työelämän toimijat kokevat, että opiskelijoiden on tärkeää osata kertoa selkeästi ja

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

konkreettisesti omasta osaamisestaan. Konkreettisuutta voi kuitenkin olla haastavaa saavuttaa, jos opintoihin ei sisälly mahdollisuuksia opitun soveltamiseen. ASTe-hankkeen kyselyyn vastanneet opiskelijat toivovatkin saavansa tukea oman asiantuntijapotentiaalinsa tunnistamiseksi ja heille työelämässä olevien mahdollisuuksien hahmottamiseksi. Käytännössä keinoja siihen olisivat esimerkiksi mentorointi sekä tiedottaminen korkeakouluharjoittelu- ja opinnäyteyhteistyöpaikoista sekä siitä, mihin oman alan opiskelijat ovat työllistyneet ja millaiset polut voisivat olla mahdollisia. Vastaavat kiinnittävät huomiota myös yliopistoyhteistyön ulkopuolelle ja toivovat *akateemista maailmaa ymmärtävää työelämää*. Elonen & Kaukkila (2017) päätyvät niin ikään toteamaan, että taustalla on merkitystä; itse yliopistossa opiskelleen on verrattain helppoa lähteä rakentamaan yhteistyötä.

Kestävä kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

6. Yhteenveto

Tässä julkaisussa on tarkastelu Porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden asiantuntijuutta. Aineiston perusteella on muodostettu Porin yliopistokeskuksen opiskelija-asiantuntijaprofiili. Se voi tuoda opiskelijalle itsetuntemusta, joka auttaa tunnistamaan omat vahvuudet ja kiinnostukset ja sitä kautta viestimään omasta osaamisesta myös työnantajalle. Julkaisu voi mahdollisesti myös herättää oivalluksia siitä, miten omaa asiantuntijuutta voi soveltaa. (vrt. Erkkilä 2012)

Porin yliopistokeskuksen tutkinto-ohjelmien opiskelijat osaavat tarkastella maailmaa oman pääaineensa näkökulmasta. He kykenevät lisäksi esimerkiksi johtamaan ja koordinoimaan projekteja, kirjoittamaan selvityksiä ja raportteja sekä tuottamaan monenlaista suullista ja kirjallista sisältöä. Jokaisen opiskelijan asiantuntijuus rakentuu yksilölliseksi kokonaisuudeksi valittujen opintojen, aikaisempien tutkintojen, työkokemuksen sekä vapaa-ajan ja kiinnostuksen kohteiden myötä. Niiden lisäksi työllistymiseen vaikuttaa esimerkiksi elämäntilanne. Työelämä tietojen, -taitojen, yksilöllisen työelämäsuhteen ja työllistymisvalmiuksien kokonaisuutta voidaan kutsua työelämäorientaatioksi eli kokonaisvaltaiseksi ja tavoitteelliseksi yksilöllisen opiskelu- ja työuran rakentamisen osaksi. Työelämäorientaation ytimessä ovat tietoon ja omaan osaamiseen sekä kiinnostuksenkohteisiin perustuva urasuunnittelu. (Penttinen, Skaniakos & Lairio 2011)

Porin yliopistokeskuksen opiskelija-asiantuntijaprofiili

Porin yliopistokeskuksen opiskelijat pystyvät soveltamaan asiantuntijuuttaan hyvin monenlaisissa työtehtävissä. Lisäksi heillä tulisi olla maisteritasoisen koulutuksen edellyttämiä yleisiä työelämätaitoja, jotka tukevat työelämässä toimimista toimialasta riippumatta. Porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden asiantuntijuus voidaan tiivistää seuraaviin teeseihin:

- 1) Porin yliopistokeskuksen opiskelijat ovat oman alansa asiantuntijoita.** Suurin osa opiskelijoista on opinnoissaan maisterivaiheessa eli suorittaa asiantuntijuuttaan syventäviä opintoja. Lisäksi yliopistokeskuksella työskentelee tekniikan, yhteiskunnan, taiteen, kulttuurin ja kaupallisen alan tohtorikoulutettavia. Opiskelijoilla on selkeä käsitys siitä, mitä

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

he osaavat, tietävät ja voivat työelämässä tehdä. Asiantuntijuus muodostuu oman alan teorian ja käytäntöjen hallinnasta, vahvoista yleisistä asiantuntijatyön valmiuksista sekä työelämätaidoista.

- 2) **Porin yliopistokeskuksen opiskelijat ovat elinikäisiä oppijoita.** Opiskelijoiden ikähaarukka on laaja ja on tavanomaista, että heillä on taustallaan aiemmin hankittu alempi korkeakoulututkinto tai muita opintoja; keskimäärin suoritetaan jo kolmatta tutkintoa. Työkokemusta opiskelijoilla taas on keskimäärin 13,5 vuotta. Erityisesti tekniikan ja yhteiskunnan aloilla aikuisopiskelu on yleistä.
- 3) **Porin yliopiston opiskelijat pitävät yllä tiiviitä suhteita työelämään.** Merkittävä osa opiskelijoista on suorittanut AMK-tutkinnon (esim. sosionomi, tradenomi tai insinööri). Opiskelijoiden työssäkäynti on yleistä, joten ajantasainen tieto työelämästä ja käytännöstä täydentää yliopistotason asiantuntijuutta. Tärkeitä syitä työssäkäynnille olivat uusien tietojen ja taitojen oppiminen, työkokemuksen hankkiminen, kontaktien luominen ja työstä saatavat onnistumisen kokemukset. Vähintään puolet opiskelijoista on kotoisin Satakunnasta, joten heillä on vahvat alueelliset verkostot.
- 4) **Porin yliopistokeskuksen opiskelijat ovat motivoituneita, luottavat itseensä ja tietävät, mitä osaavat.** Hyvinkö pyyhkii? (Wallenius 2018) –kyselyn mukaan Porin yliopistokeskuksen opiskelijoista yli 80 % kokee olevansa oikealla alalla ja 85 % pitää oman alan kiinnostavuutta erittäin tärkeänä alan valinnan kriteerinä. Opiskelijat ovat luottavaisia oman työllistymisensä suhteen, halukkaita siirtymään työelämään ja suurimmalla osalla on selkeät näkymät tulevaisuuden työelämästä. He kokevat olevansa asiantuntijoita sekä teorian että käytännön tasolla ja osaavat tunnistaa ja sanoittaa omaa asiantuntijuuttaan sekä ammatti- ja erikoisosaamistaan.
- 5) **Porin yliopistokeskuksen opiskelijat ovat laaja-alaisia asiantuntijoita.** Moni Porin yliopistokeskuksen opiskelija kokoaa monitieteisen tutkinnon ja yhdistelee eri alojen opintotarjontaa. Opiskelijoiden yksilölliset koulutuspolut muodostavat mielenkiintoisia osaamiskokonaisuuksia, kuten terveystieteet ja kauppatieteet tai tietotekniikka ja digitaalinen kulttuuri.

Akateeminen asiantuntijuus Satakunnan sosiaali- ja terveyspalvelujen tueksi?

Yksi Satakunnan maakuntaohjelman 2018-2021 painopistealueista ovat ihmislähtöiset ratkaisut ja siihen kuuluva hyvinvointi. Tavoitteena on, että palvelujen saavutettavuus säilyy vähintään nykytasolla ja niiden käyttäjälähtöisyys sekä asukkaiden osallisuus lisääntyvät. Ihmislähtöisyys tarkoittaa, että sektorirajat ylittäviä palveluja tulee kehittää. Porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden sekä sote-alan yrittäjien ja kolmannen sektorin toimijoiden yhteistyön kehittäminen voi mahdollistaa tavoiteltujen ihmislähtöisten ratkaisujen syntymisen. Monitieteinen opiskelijayhteistyö ja innovointi edesauttavat esimerkiksi hyvinvointiteknologian, hyvinvointipalvelujen ja –matkailun tai ikääntyvien palvelujen kehittämistä ja tuotteistamista. Yliopistokeskuksen eri yksiköillä on emoyliopistojen kautta myös vahvat siteet kansalliseen tutkimus- ja kehittämistoimintaan sekä kansainvälisiä yhteistyökumppaneita muun muassa tutkimushankkeiden kautta. Porin yliopistokeskus on lisäksi vakiinnuttanut asemansa vaihto-oppilasyhteistyössä etenkin eurooppalaisten yliopistojen kanssa.

Niin julkisella, yksityisellä kuin kolmannellakin sektorilla eletään historiallisen rakennemuutoksen aikaa. Suurin reformi paikantuu – ajallaan, muodossa tai toisessa – sosiaali- ja terveydenhuoltoon, jossa tulevaisuudessa yhä useampi palvelu tuotetaan muuten kuin julkisin varoin. Sote-uudistus muuttaakin paitsi julkisen sektorin, myös järjestöjen ja yksityisten toimijoiden roolia osana kokonaisuutta. Lisäksi ongelmat, joita palveluilla pyritään ratkaisemaan, ovat usein kompleksisia ja kiinnittyvät tiiviisti ympäröivään yhteiskunnalliseen todellisuuteen. Sote-alan toimijoilta edellytetään entistä monipuolisempaa osaamista, vahvempaa keskinäistä yhteistyötä ja aktiivisempaa uudistumiskykyä, kuten digitaalisten ratkaisujen käyttöön ottoa. Tarvitaan monitieteistä asiantuntijuutta ja kykyä ylittää itsestäänselvyydet. Satakunnan väestön matala koulutustaso heijastuu osaltaan myös sosiaali- ja terveysalan yrittäjien sekä yritysten työntekijöiden koulutustaustoihin.

Huomion arvoista on, että monin osin Porin yliopistokeskuksen opiskelijat kokevat oman asiantuntijuutensa Satakunnassa ”hyödyntämättömänä potentiaalina”. Opiskelijat ovat halukkaita ja motivoituneita tekemään yhteistyötä työelämän kanssa opintojensa aikana. Moni kuitenkin kokee, ettei Satakunnan alueellisessa työelämässä ole kaikilta osin tunnistettu yliopisto-opiskelijoiden tai sieltä valmistuneiden asiantuntijoiden voimavaroja. Porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden ja

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

sotehy-alojen yhteistyön vahvistaminen edellyttää sitoutumista ja pitkäjänteisyyttä, mutta akateemisen asiantuntijuuden näkeminen avoimesti mahdollisuutena myös sosiaali-, terveys- ja hyvinvointisektoreilla voi auttaa vastaamaan kasvaviin osaamishaasteisiin ja yhteiskunnallisiin muutoksiin sekä tarjota opiskelijoille ja valmistuneille mahdollisuuksia jatkuvaan oppimiseen ja oman osaamisen konkretisoimiseen - siis molempia osapuolia palvellen.

ASTe-hankkeen puolesta kiitämme osallistuneita opiskelijoita ja henkilökunnan jäseniä. Hankkeen kehittämistyö jatkuu kevääseen 2020 ja sen tuloksista raportoidaan myös muissa Tampereen yliopiston (yhteiskuntatieteet, Pori) julkaisuissa.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

7. Lähteet

Aho, Simo, Hynninen, Sanna-Mari., Karhunen, Hannu & Vanttaja, Markku (2012). Opiskeluaikainen työssäkäynti ja sen vaikutukset. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 26/2012.

Ammattibarometri (2019) Työllistymisen näkymät eri ammateissa. Satakunnan ammattibarometri 1/2019, luettu 27.8.2019.

Anttila, Kristia (2011) Asiantuntijuuden kehittymisestä. Teoksessa: Jenni Kaisto & Jaana O. Liimatainen (toim) Asiantuntijaksi kasvun tukeminen korkeakoulussa. Oulu: Oulun yliopiston ohjaus- ja työelämäpalvelut/Valtti – Valmis tutkinto työelämävalttina –projekti.

Anttiroiko, Ari-Veikko & Leponiemi, Ulriikka (2011) Sisä-Suomen yliopistojen innovaatiopalveluiden nykytila ja lähitulevaisuus. Tiedepolitiikka 36:1, 27–42.

Arene ry, UNIFI ry & Suomen Yrittäjät ry (2018) Selvitys: Pk-yritysten näkemyksiä korkeakouluysteistyöstä ja sen vaikuttavuudesta.

Elonen, Jaana (2014) Porin yliopistokeskuksesta luovilta aloilta vuosina 2007–2013 valmistuneiden filosofian maistereiden työelämään sijoittuminen. Toimittanut ja täydentänyt Petri Saarikoski. Turun yliopiston kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen julkaisut 46.

Elonen, Noora & Kaukkila, Eveliina (2017) Monitieteisen opiskelija-asiantuntijuuden hyödyntäminen Satakunnan alueen sosiaali-, terveys- ja hyvinvointipalvelujen kehittämisessä. Tampereen yliopiston Porin yksikön julkaisuja 9.

Erkkilä, Terhi (2012) Suorituksista osaamisen tunnistamiseen. Teoksessa: Sari Haataja (toim.) Tulevaisuuden urapolut. Korkeakoulutettujen ohjaus muuttuvassa työelämässä. Vipua ja vetoa töihin! (ESR) –hankkeen julkaisu, Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 88, 26–29.

García-Aracil, Adela & Van der Velden, Rolf (2008) Competencies for young European higher education graduates: labor market mismatches and their payoffs. Higher Education 55:2, 219–239.

Helander, Elisabeth ym. (2009) Lisää yhteistyötä alueiden parhaaksi. Yliopistokeskusten arviointi. Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisuja 1:2009.

Himanka, Juha (2019) Mistä yliopistossa on kyse? Kohti dialogia korkeimmasta opetuksesta. Kasvatus & Aika 13:2, 21–35.

Hytönen, Kaisa (2016) Bridging academic and working life expertise in continuing professional education: a social network perspective. Acta universitatis turkuensis b 424, Turku.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Kaartinen-Koutaniemi, Minna (2009) Tieteellinen ajattelu yliopisto-opinnoissa. Haastattelututkimus psykologian, teologian ja farmasian opiskelijoista. Akateeminen väitöskirja, Helsingin yliopisto, Kasvatustieteen laitoksen tutkimuksia 221.

Kangasniemi, Mari & Murtonen, Mari (2017) Yliopiston toimijoiden näkemyksiä vastuullisen yliopisto-opiskelijan taidoista. *Yliopistopedagogiikka* 24:1, 3–10.

Komulainen, Katri; Hirvonen, Inka; Kaskes, Katariina; Kasanen, Kati & Siivonen, Päivi (2019) Asiantuntijoita, monitaitoisia ja akateemisia yrittäjiä. Yliopisto-opiskelijoiden asemoituminen akateemisuuteen, työllistettävyyteen ja yrittäjyyteen. *Aikuiskasvatus* 2, 122–137

Kuivamäki, Laura (2016) Sosiaalityön aikuisopiskelijan ammatti-identiteettiprosessi. *Sosiaalityön pro gradu –tutkielma*, Tampereen yliopisto.

Lairio, Marjatta (2011) Valmistuminen tavoiteajassa ja työllistyminen korkea-asteen strategisina tavoitteina. Teoksessa: Päivikki Jääskelä & Pia Nissilä (toim.) Valmistumisen tukeminen korkeakouluopinnoissa. Ohjauksen ja työelämätaitojen kehittäminen korkea-asteella – ESR-hanke 2008 – 2011, 142–145.

Lairio, Marjatta & Penttinen, Leena (2011) Tutkimusperustaiseen ohjaukseen ja työelämätaitojen kehittämiseen. Teoksessa: Leena Penttinen (toim.) Opinnoista (työ)elämään. Tutkimustietoa korkeakouluopiskelijoiden ohjaukseen ja työelämätaitojen kehittämiseen. Ohjauksen ja työelämätaitojen kehittäminen korkea-asteella ESR-projekti 2008–2011, 3–4.

Murtonen, Mari; Lehtinen, Erno & Olkunuora, Erkki (2008) Turha taito? Yliopisto-opiskelijoiden näkemykset tutkimustaitojen tarpeesta työelämässä, suuntautuminen oppimiseen ja koetut vaikeudet opinnoissa. *Kasvatus* 39:2, 119–130.

Mäki, Kimmo; Vanhanen-Nuutinen, Liisa & Niinistö-Sivuranta, Susanna (2019) Työ ja korkeakoulu. *Yliopistopedagogiikka* 26:1, 62–66.

Niikko, Anneli (2005) Suorittavasta hoidosta huolenpitopedagogiikan toteuttamiseen. Joensuu: Joensuun yliopisto.

Nykänen, Seija & Tynjälä, Päivi (2012) Työelämätaitojen kehittämisen mallit korkeakoulutuksessa. *Aikuiskasvatus* 32:1, 17–28.

Ojanen, Maria (2019) Porin yliopistokeskuksen sidosryhmäkyselyn tuloksia. Diaesitys Porin yliopistokeskuksen kehittämispäivässä 4.6.2019.

Opetushallinnon tietopalvelu Vipunen: Yliopistosta valmistuneiden työllistyminen, alueellinen sijoittuminen ja ammattiasema Haettu 9.7.2019.

Opetus- ja kulttuuriministeriö (2005) Korkeakoulututkintojen viitekehys. Kuvaus suomalaisista korkeakoulututkinnoista. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2005:4.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Pajarre, Eija; Palosaari-Aubry, Päivi; Virkki-Hatakka, Terhi; Hietaniemi, Riku; Tompuri, Helena & Pajari, Sauli (2019) Harjoitus tekee mestarin – harjoittelu maisterin? Kokemuksia uudeltaisista yliopisto-opintoihin integroiduista työelämäjaksoista. *Yliopistopedagogiikka* 26:1, 42–45.

Penttinen, Leena; Skaniakos, Terhi & Lairio, Marjatta (2011) Opiskelijan työelämäorientaatiota voidaan vahvistaa opinnoissa kokonaisvaltaisesti ohjauksella ja pedagogisilla ratkaisulla. Teoksessa: Leena Penttinen (toim.) *Opinnoista (työ)elämään*. Tutkimustietoa korkeakouluopiskelijoiden ohjaukseen ja työelämätaitojen kehittämiseen. Ohjauksen ja työelämätaitojen kehittäminen korkeasteella ESR-projekti 2008–2011, 14–16.

Porin yliopistokeskus (2019) *Yliopistokeskus lukuina 2017*. <https://ucpori.fi/fi-fi/yliopistokeskus/yliopistokeskus-lukuina/31/> (luettu 27.8.2019).

Puhakka, Antero; Rautapuro, Juhani & Tuominen, Visa (2010) Employability of Finnish University Graduates. *European Educational Research Journal* 9:1, 45–55.

Puska, Hanna-Sofia (2019) Oppia työ kaikki. Selvitys Specian kasvatustieteilijätaustaisten jäsenten työllistymisestä ja kasvatustietelijöiden kompetensseista koulutuksessa ja työelämässä. *Specian julkaisusarja* 1/2019.

Salonen, Maiju & Suntila, Jenni (2012) Hyvinkö pyyhkii? Tutkimus Porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden hyvinvoinnista. *Tampereen yliopiston Porin yksikön julkaisu* 2.

Satakuntaliitto (2019) *Satakunnan aluekehityskatsaus 1/2019*. Satakunnan maakuntaohjelman 2018–2021 strategisten kehittämislinjausten ilmiöpohjainen tarkastelu.

Satamittari (2018) *Koulutustaso*. <http://www.satamittari.fi/Koulutustaso> (luettu 8.7.2019).

Sirkka, Kari A.; Åstedt-Kurki, Päivi; Rauhala, Leena & Paunonen, Marita (1999) Yliopistokoulutuksen vaikutuksia sairaanhoidonopettajien tieteelliseen ajatteluun. *Kasvatus* 30:2, 148–157.

Suntila, Jenni (2008) Jäädäkö Poriin vai lähteä? Tutkimus Porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden aikeista jäädä Porin alueelle valmistumisensa jälkeen. *Sosiaalipolitiikan pro gradu –tutkielma*, Tampereen yliopisto, Porin yksikkö.

Suomen virallinen tilasto (SVT): *Sijoittuminen koulutuksen jälkeen* (verkkopublication). ISSN=1798-9442. 2017. Helsinki: Tilastokeskus (luettu 3.7.2019).

Suomen virallinen tilasto (SVT) StatFin, *Avoimet työpaikat, vuositiedot*. Yliopistosta valmistuneiden työllistyminen, alueellinen sijoittuminen ja ammattiasema (haettu 8.7.2019).

Suomen virallinen tilasto (SVT): *Väestön koulutus rakenne* (verkkopublication). ISSN=1799-4586. Helsinki: Tilastokeskus (luettu 9.7.2019).

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

- Toom, Auli & Onnismaa, Jussi (2008) Johdanto. Teoksessa: Auli Toom, Jussi Onnismaa & Anneli Kajanto (toim.) Hiljainen tieto: Tietämistä, toimimista taitavuutta. Aikuiskasvatuksen 47. vuosikirja. Helsinki: Kansanvalistusseura ja Aikuiskasvatuksen tutkimusseura, 9–30.
- Tuominen, Vesa (2012a) Henkilökohtaiset ominaisuudet maistereiden työllistymisessä. Tiedepolitiikka 1, 33–42.
- Tuominen, Vesa (2012b). Sattuma työllistymisessä – maistereiden urapolut. Työpoliittinen aikakauskirja, 1, 11–20.
- Tuominen, Vesa (2013). Maistereiden työllistyvyys. Joensuu: Itä-Suomen yliopisto.
- Tuononen, Tarja (2019) Employability of university graduates. The role of academic competences, learning and work experience in the successful transition from university to working life. Helsinki: University of Helsinki.
- Tynjälä, Päivi (2008) Työelämän asiantuntijuus ja korkeakoulupedagogiikka. Aikuiskasvatus 28:2, 124–127.
- Työ- ja elinkeinoministeriö (2019) Työ- ja elinkeinoministeriön työllisyyskatsaus: Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat TE-toimistossa ELY-keskuksittain. <https://www.temtyollisyyskatsaus.fi/> (luettu 27.8.2019).
- Vertio, Harri (2003) Terveyden edistäminen. Helsinki: Tammi (2. p).
- Virtanen, Anne & Tynjälä, Päivi (2013) Kohti työelämätaitoja kehittävää yliopistopedagogiikkaa – opiskelijoiden näkökulma. Yliopistopedagogiikka 20:2, 2–10.
- Virtanen, Anne & Penttilä, Johanna (2012) Harjoittelut kasvualustoina yliopisto-opiskelijoiden osaamisen konkretisoitumiselle ja uusien taitojen oppimiselle. Kasvatus 43:3, 268–278.
- Vähäsantanen, Saku; Karppinen, Ari; Laamanen, Jani-Petri.; Pernell, Jenita & Aalto-Setälä, Ville (2006) Porin yliopistokeskuksen toiminnan kehitys ja aluetaloudelliset vaikutukset. Turun kauppakorkeakoulun Porin yksikkö, julkaisut 12/2006.
- Väisänen, Mira; Siekkinen, Taru & Aittola, Helena (2015) Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen koulutustehtävän yhteiskunnallinen vaikuttavuus. Julkaisussa: Vastuullinen ja vaikuttava. Tulokulmia korkeakoulujen yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2015:13, 117–141.
- Wallenius, Tytti (2018) Hyvinkö pyyhkii? Tutkimus Porin yliopistokeskuksen opiskelijoiden hyvinvoinnista. Porin ylioppilasyhdistys Pointer ry.
- Yliopistolaki 558/2009.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

